

Sitni tisak

Upute za opis u
bibliografskom
formatu MARC 21

Prosinac,
2020.

2. izmijenjeno i dopunjeno izdanje
Tanja Buzina

NACIONALNA I
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

Sitni tisak

Upute za opis u bibliografskom
formatu MARC 21

2. izmijenjeno i dopunjeno izdanje

Izradila:

Tanja Buzina

Nakladnik:

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Za nakladnika:

prof. dr. sc. Ivanka Stričević

Stručna redakcija:

Ivan Miočić, Sonja Pigac, Ana Vukadin, Vesna Hodak

Grafičko oblikovanje:

Dalibor Ferenčina

ISBN 978-953-500-197-3

SADRŽAJ

1 Uvod / 6

2 Katalogizacija / 6

2.1 Zbirni opis / 6

2.2 Opis serijskih publikacija / 19

2.3 Opis omeđenih publikacija / 37

3 Potpuni primjeri opisa / 57

3.1 Zbirni opis / 57

3.2 Serijske publikacije / 59

3.3 Omeđena građa / 60

1 UVOD

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu prikuplja, obrađuje, pohranjuje i daje na korištenje sitni tisak kao posebnu zbirku. Građa za zbirku sitnog tiska izdvaja se iz obveznog primjerka (nacionalna zbirka Croatica) koji stiže u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu.

Sitni tisak u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici sustavno se počeo obrađivati 1998. godine. Građa je smještena u zatvorenom spremištu na zajedničkoj signaturi (HST), a može se koristiti u čitaonici časopisa.

Zbirka sitnog tiska Nacionalne i sveučilišne knjižnice uključuje brošure, letke, presavitke, prospekte, adresare, kalendare, oglase, obavijesti, kataloge, vodiče, koncertne, kazališne i druge programe, tiskanice i obrasce, različite vrste karata, cjenike, jelovnike, recepte, propagandne materijale političkih i drugih kampanja, čestitke, razglednice, plakate, knjižne oznake, naljepnice, molitvenike, bojanke, slikovnice maloga opsega, nastavne materijale od prvog do četvrtog razreda osnovne škole (radne bilježnice, vježbenice, testovi, radne mape i sl.), komplete, posebne otiske, sažetke sa skupova i sl. Osim navedene građe, u sitni tisak uključen je i manji broj serijskih publikacija.

Upute su namijenjene katalogizaciji sitnog tiska u NSK, ali mogu se primijeniti i u drugim knjižnicama.

Ovim se izdanjem uputa stavljanju izvan uporabe upute objavljene 2012. godine.

Upute će se koristiti do prelaska na rad prema *Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima u muzejima*. Dostupno na <http://www.kam.hr/>.

2 KATALOGIZACIJA

Građa unutar zbirke sitnog tiska po svojem je fizičkom obliku i sadržaju vrlo raznolika te je i način obrade primjeren vrsti građe.

Za serijske i omeđene publikacije izrađuje se kataložni zapis na osnovnoj razini koji sadrži sve elemente potrebne za identifikaciju publikacije.

Građa koja nema podatke potrebne za katalogizaciju prema standardima za kataložni opis knjižnične građe, opisuje se zbirno.

2.1 ZBIRNI OPIS

Za jedinice građe kao što su pozivnice, letci, prospekti, čestitke i sl. izrađuje se zbirni opis u kojem je građa organizirana prema određenim sadržajnim ili formalnim kriterijima.

Zbirni opis ne primjenjuje se za serijske publikacije niti za dio omeđenih publikacija.

Zbirni je opis način katalogizacije umjetnim združivanjem više fizički i nakladnički nepovezanih jedinica građe s kojima se postupa kao s jednom cjelinom.

Takav način opisa omogućuje identifikaciju i pristup građi kojoj nedostaju bibliografski podaci za pojedinačni opis (naslov, autor, mjesto izdavanja, nakladnik, godina izdavanja).

Pojedinačne jedinice građe fizički su objedinjene u jednu ili više mapa koje čine manju zbirku. Građu povezuje neki zajednički element, npr. sadržaj, ustanova, događaj itd. Jednim kataložnim zapisom opisuje se cijela zbirka koja može biti okupljena prema različitim kriterijima, npr.:

- tema/sadržaj (npr. zaštita okoliša, predizborna kampanja, kazališni festival)
- porijeklo (građa koja potječe od istog prijašnjeg vlasnika; ustanove ili pojedinca)
- autor (osoba, obitelj, korporativno tijelo)

Zbirnim opisom katalogizira se vizualna građa (plakati, razglednice, dijapozitivi), tekstualna građa (letci, tiskanice, programi) ili građa raznovrsnih oblika sadržaja.

Zapisi nisu namijenjeni preuzimanju.

Elementi podataka i polja bibliografskog formata MARC 21 za zbirni opis

O – Obvezno, OP – Obvezno kad je primjenjivo, N – Nije obvezno				
UVODNO POLJE		O		Napomena
KONTROLNA POLJA (00X)				
001, 003, 005	Kontrolna polja	O		Generiraju se sistemski
007	Nepromjenljivo polje materijalnog opisa	O		Odabire se prema vrsti građe (raznovrsna, vizualna, tekst)
008	Elementi podataka nepromjenljive duljine	O		
BROJEVI I KODOVI (01X-09X)				
024	Drugi standardni identifikator	OP		
035	Sistemska kontrolna polja	O		Generira se sistemski
040	Izvor katalogizacije	O		
042	Kôd autentifikacije	O	Croatica	
080	Broj UDK	O	Obvezna opća pomoćna oznaka za oblik (0.067)	
POLJA ZA NASLOV I OSTALA SRODNA POLJA				
245	Podatak o naslovu	O	Unosi se u uglatu zagradu	
IZDAVANJE, RASPAČAVANJE				
260	Izdavanje, itd.	O		
MATERIJALNI OPIS				
300	Materijalni opis	O		
NAPOMENE				
500, 520	Napomene	O		
506, 561	Napomene	OP		
POLJA PREDMETNIH ODREDNICA				
653	Pojam u kazalu - slobodno oblikovan	O		
710	Sporodna kataložna jedinica - naziv korporativnog tijela (P)	OP		
ELEKTRONIČKA LOKACIJA I PRISTUP				
856	Elektronička lokacija i pristup	N		
POLJA ZA LOKALNU UPOTREBU				
998	Kreator zapisa i datum	O		

NP – polje nije ponovljivo; P – polje je ponovljivo

UVODNO POLJE (NP)

Uvodno polje je prvo u bibliografskom zapisu. Polje je obavezno i nije ponovljivo.

00-04 Duljina zapisa

Generira se sistemski.

05 Status zapisa

n – nov

c – ispravljen ili revidiran

06 Vrsta zapisa

Kôd se koristi prema vrsti građe koja prevladava u zbirci.

a – tekstualna građa

Kôd „a“ koristi se kada se u zbirci nalazi istovrsna, tekstualna građa, npr. letci, pozivnice, prospekti, tiskanice.

g – projicirani medij (vizualna građa)

Kôd „g“ koristi se kada se u zbirci nalazi istovrsna, vizualna građa koja je namijenjena uporabi pomoću nekog tehničkog uređaja, npr. videosnimke, dijapozitivi.

k – dvodimenzionalna grafika koja se ne projicira (vizualna građa)

Kôd „k“ koristi se kada se u zbirci nalazi istovrsna, vizualna građa, npr. plakati, razglednice, fotografije.

p – raznovrsna građa

Kôd „p“ koristi se kada zbirka sadrži različite vrste građe, npr. tekstualnu tiskanu građu, vizualnu građu, elektroničku građu.

07 Bibliografska razina

c – zbirka

Zbirka je skupina građe stvorena umjetnim združivanjem više fizički i nakladnički nepovezanih jedinica građe koje se opisuju kao jedna cjelina.

08 Vrsta kontrole

^ – vrsta nije određena

09 Shema kodiranih znakova

a – UCS/Unicode

10 Broj indikatora

2 – Generira se sistemski.

11 Broj oznake potpolja

2 – Generira se sistemski.

12-16 Početna adresa podataka

Generira se sistemski.

17 Razina kodiranja

^ – potpuna razina

18 Oblik kataložnog opisa

i – uključena ISBD interpunkcija

19 Razina zapisa za višedijelnu građu

^ – nije navedeno ili se ne primjenjuje

20 Duljina dijela duljine polja

4 – Generira se sistemski.

21 Duljina dijela mjesta početnog znaka

5 – Generira se sistemski.

22 Duljina dijela određenog implementacijom

0 – Generira se sistemski.

23 Nije određeno

0 – Generira se sistemski.

KONTROLNA POLJA – 00X (001-008)

001 – Kontrolni broj (NP) – generira se sistemski

003 – Identifikator kontrolnog broja (NP) – generira se sistemski

005 – Datum i vrijeme zadnje izmjene (NP) – generira se sistemski

007 Nepromjenljivo polje materijalnog opisa (P) – tekst

Tekstualna građa (uvodno polje/06 „a“)

00 – kategorija građe

t-tekst

01 – Posebna oznaka građe – određuje se prema vrsti dokumenata

007 Nepromjenljivo polje materijalnog opisa (P) – neprojecirana građa

Dvodimenzionalna grafika koja se ne projicira (uvodno polje /06 „k“)

00 – kategorija građe

k Neprojecirana građa

01 – Posebna oznaka građe – određuje se prema vrsti dokumenata

007 Nepromjenljivo polje materijalnog opisa (P) – nije navedeno

Raznovrsna građa (uvodno polje / 06 „p“)

00 – kategorija građe

z – Nije navedeno

01 – Posebna oznaka građe

m – Raznovrsni materijalni oblici

008 Elementi podataka nepromjenjive duljine (NP)

Polje 008 određeno je kodovima za vrstu zapisa i bibliografsku razinu u uvodnom polju (mjesto znaka 06/07). Polje je obavezno i nije ponovljivo. Sadrži opće kodirane podatke o samom zapisu i posebne bibliografske podatke o opisivanoj jedinici. Elementi podataka određeni su mjestom. Sva mjesta koja imaju određenu vrijednost moraju biti popunjena, a na nekima je dozvoljena uporaba znaka za popunjavanje (|). Mjesta koja nemaju određenu vrijednost označena su znakom za prazninu (^). Mjesta znakova od 18 do 34 razlikuju se s obzirom na vrstu građe; ostala su mjesta zajednička svim vrstama građe.

008 – Raznovrsna građa (Uvodno polje/06 – p)

Za zbirni opis građe koriste se najčešće elementi podataka za raznovrsnu građu.

00-05 Datum unosa u datoteku

Generira se sistemski.

06 Vrsta godine

i – Od-do godine zbirke

Odnosi se na raspon godina izdavanja pojedinih jedinica unutar zbirke (najranija i najkasnija godina).

Primjeri:

```
008/06: i
008/07-10: 2001
008/11-14: 2005
260 ##$c 2001-2005.
```

```
008/07-10: 200u
008/11-14: 2010
260 ##$c[200?]-2010.
```

Kada se zbirka naknadno dopunjuje novim jedinicama građe, završna se godina mijenja.

Ako su svi dijelovi izišli u jednoj godini, unosi se ista godina u 07-10 i 11-14.

Primjer:

```
008/06: i
008/07-10: 2009
008/11-14: 2009
260 ##$c 2009..
```

k – Raspon godina većeg dijela zbirke

Odnosi se na raspon godina izdavanja **većine** jedinica unutar zbirke (najranija i najkasnija godina). Ako je većina jedinica izišla u jednoj godini, unosi se ista godina u 07-10 i 11-14.

Primjer:

```
008/06: k
008/07-10: 2000
008/11-14: 2010
260 ##$c 2000-2010.
```

07-10 Godina 1 – najranija godina

Godina je ista kao i početna godina izlaženja u polju 260\$c.

Kôd „u“ unosi se kada se točna godina ne može sa sigurnošću utvrditi.

11-14 Godina 2 – završna godina

Godina je ista kao i završna godina izlaženja u polju 260\$c.

Kôd „u“ unosi se kada se točna godina ne može sa sigurnošću utvrditi.

15-17 Mjesto (zemlja) izdavanja, proizvodnje ili izvođenja¹

Određuje se prema sjedištu nakladnika cijele ili većeg dijela zbirke. Kada zbirka sadrži građu proizvedenu u različitim zemljama, koristi se kod „vp“. Kada zemlja nije poznata, unosi se kod „xx“. Polje 044 se ne unosi.

18-22 Nisu određena; sadrže prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)

23 Oblik jedinice građe

| – ne kodira se

Zbirka sadrži više različitih oblika jedinice građe.

24-34 Nisu određena; sadrže prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)

35-37 Jezik²

Kôd za hrvatski jezik je „hrv“. Kada zbirka sadrži građu na više jezika unosi se kod za prevladavajući jezik. Kod „mul“ se ne koristi. Polje 041 se ne unosi.

38 Izmijenjen zapis

| – ne kodira se

39 Izvor katalogizacije

^ – nacionalno bibliografsko središte

Koristi se za zapise izrađene u NSK.

008 Vizualna građa (Uvodno polje/06 – k, g)³

Kada zbirka sadrži istovrsnu građu: „dvodimenzionalna grafika koja se ne projicira“ (uvodno polje/06-k) ili „projicirani medij“ (uvodno polje/06-g), u polje 008 unose se elementi podataka nepromjenljive duljine – Vizualna građa. Koristi se za opis plakata, razglednica, dijapozitiva, videosnimaka itd.

18-20 Trajanje filmova i videosnimaka

|| – ne kodira se

21 Nije određeno; sadrži prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)

22 Korisnici kojima je građa namijenjena

| – ne kodira se

23-27 Nisu određena; sadrže prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)

28 Službena publikacija

^ – nije službena publikacija

o – službena publikacija – razina nije ustanovljena

29 Oblik jedinice građe

| – ne kodira se

1 Popis kodova za zemlju dostupan je na: <http://www.loc.gov/marc/countries/>.

2 Popis kodova za jezik dostupan je na <http://www.loc.gov/marc/languages/>

3 Navedena su samo mjesta znakova od 18 do 34 - specifična za navedenu vrstu građe.

30-32 Nisu određena; sadrže prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)**33 Vrsta**

- n – grafički prikaz
- o – memo kartica
- r – realije
- s – dijapozitiv
- m – film
- v – videosnimka
- w – igračka
- z – drugo

Kôd „z“ koristi se za opis plakata, razglednica, fotografija.

34 Tehnika

- n – ne primjenjuje se

35-37 Jezik

Za vizualnu građu koja nema zvučnog ni tekstualnog sadržaja koristi se kôd „zxx“ – nije jezični sadržaj.

008 Knjige (Uvodno polje/06 – a: tekstualna građa)

Kada zbirka sadrži istovrsnu, tekstualnu građu, u polje 008 unose se elementi podataka nepromjenljive duljine – Knjige. Koristi se za zbirni opis letaka, tiskanica, programa, pozivnica itd.

18-21 Ilustracije

- | – ne kodira se

22 Korisnici kojima je građa namijenjena

- | – ne kodira se

23 Oblik jedinice građe

- ^ – niti jedan od navedenih

24-27 Narav sadržaja djela

- ^ – narav sadržaja nije navedena

Kôd „^“ se koristi za zbirni opis letaka, tiskanica, programa, pozivnica

- c – katalozi
- f – priručnici
- r – imenici
- 5 – kalendari

28 Službena publikacija

- ^ – nije službena publikacija
- o – službena publikacija – razina nije ustanovljena

29 Publikacija s konferencije

- | – ne kodira se

30 Spomenica

| – ne kodira se

31 Kazalo

| – ne kodira se

32 Nije određeno; sadrži prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)**33 Književna vrsta**

| – ne kodira se

34 Biografija

| – ne kodira se

BROJEVI I KODOVI**035 Sistemski kontrolni broj (P)**

035 ## \$a Sistemski kontrolni broj (P)

035 ## \$9 Sistemski kontrolni broj iz prethodnog/ih sustava (P)

Polje se generira sistemski.

040 Izvor katalogizacije (NP)

Obavezno i neponovljivo polje koje sadrži podatke o središtu koje katalogizira, prenosi u strojno čitljiv oblik ili prepravlja zapis. Kôd za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu je „HR-ZaNSK“.

Indikatori: nisu određeni; sadrže prazninu (^)

Potpolja

\$a izvorno kataložno središte (NP)

\$b jezik katalogizacije (NP)

Uvijek je hrvatski jezik.

\$c ustanova koja prenosi (bilježi) zapis u strojno čitljiv oblik (NP)

\$d ustanova koja mijenja zapis (P)

\$e pravila za opis (P)

Uvijek je „ppiak“.

Primjer:

040##\$aHR-ZaNSK\$bhrv\$cHR-ZaNSK\$epiack

MARC Code List for Organizations s popisom kodova dostupan je na: <http://www.loc.gov/marc/organizations>.**042 Kôd autentikacije (NP)**

Polje označava pripadnost zbirki Croatica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Indikatori: nisu određeni; sadrže prazninu (^)

Potpolje

\$a kôd autentikacije (P)

Primjer:

042##\$acroatica

080 Broj Univerzalne decimalne klasifikacije (P)

U svaki se zapis unosi opća pomoćna oznaka za oblik (0.067) kojom se objedinjuje sva građa u zbirci sitnog tiska.

Indikatori

1. indikator: vrsta izdanja

1 – skraćeno izdanje

2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolja

\$a broj UDK (NP)

\$2 identifikator izdanja (NP)

Identifikator izdanja koje se koristi u NSK je 2011.

Primjer

0801#\$a(0.067)\$2 2011

POLJA ZA NASLOV I OSTALA SRODNA POLJA**245 Podatak o naslovu (NP)**

Naslov oblikuje katalogizator tako da opisuje zbirku prema nekom zajedničkom elementu kao što je porijeklo, tema/predmet ili događaj. U podnaslov se može unijeti i podatak koji pojašnjava naslov ili navodi vrstu građe koju zbirka sadrži, npr. katalozi, plakati.

Naslov i podnaslov navode se u uglatoj zagradi na hrvatskom jeziku.

Indikatori

1. indikator: sporedna kataložna jedinica za naslov

0 – nema sporedne kataložne jedinice

Naslov nije sporedna kataložna jedinica (zapis nema polja 100, 110, 111).

2. indikator: znakovi koji se isključuju iz redanja

0 – nema znakova koji se isključuju iz redanja

Potpolja

\$a naslov (NP)

\$b drugi podaci vezani uz naslov (podnaslov) (NP)

Primjeri: naslov se izvodi prema temi/predmetu koju zbirka sadrži

24500\$a[Hrvatski gradovi i otoci] : \$b[razglednice]

24500\$a[Medvednica]

Primjeri: naslov se izvodi prema događaju

24500\$a[ZagrebDox] : \$b[filmski festival]

24500\$a[Međunarodni festival kazališta lutaka]

Primjeri: naslov se izvodi prema tijelu odgovornom za objavljivanje građe

24500\$a[Galerija Sebastian] : \$b[katalozi]

24500\$a[Sveučilišni računski centar] : \$b[plakati, pozivnice, programi]

246 Drugi oblik naslova (P)

Unosi se drugi oblik naslova prema kojem bi se zbirka mogla identificirati.

1. indikator: Nadzor napomene/sporedne kataložne jedinice
 - 0 – Nema napomene, sporedna kataložna jedinica
2. indikator: Vrsta naslova
 - 3 – Drugi naslov

Potpolja

Ša Stvarni naslov/kratki naslov (NP)

Primjer:

246 33 Ša Srce
 Naslov 245 00 Ša[Sveučilišni računski centar]

246 33 Ša ZFF
 Naslov u 245 00 Ša [Zagreb film festival].

IZDAVANJE, RASPAČAVANJE**260 Izdavanje, raspačavanje itd. (P)**

Kada zbirka sadrži građu samo jednog nakladnika, navodi se njegovo sjedište i naziv. Ako zbirka okuplja građu različitih nakladnika i mjesta izdavanja ili mjesto izdavanja i nakladnik nisu poznati, navodi se samo podatak o godini, a podaci o mjestu i nakladniku se izostavljaju; ne unosi se [S. l.], [s. n.].

Navodi se najranija i završna godina izdavanja građe koju zbirka sadrži. Ako se godina ne može sa sigurnošću utvrditi, navodi se u uglatoj zagradi. Godina/e navedene u poljima 008 i 260 moraju se podudarati.

Indikatori

1. indikator: redoslijed podataka o izdavanju
 - ^ - ne primjenjuje se
2. indikator
 - ^ - nije određen

Potpolja

- Ša mjesto izdavanja, raspačavanja (P)
- Šb naziv nakladnika, raspačavatelja (P)
- Šc datum izdavanja, raspačavanja (P)

Primjer: zbirka sadrži građu jednog nakladnika

260##ŠaZagreb :ŠbZagrebački velesajam, Šc2008.

Primjer: zbirka sadrži građu različitih nakladnika koji imaju različita sjedišta

260##Šc[199]-2002.

MATERIJALNI OPIS**300 Materijalni opis (P)**

Izrađuje se jedinstveni opis za sve jedinice građe okupljene u zajedničkoj zbirci. U potpolju Ša navodi se odgovarajuća posebna oznaka građe (najčešće "mapa"). U okrugloj se zagradi može navesti podatak o opsegu (broj jedinica koje mapa sadrži). Podatak o drugim materijalnim pojedinostima (npr. ilustracije) ne navodi se. Podatak o dimenzijama nije obavezan; ako se navodi, u potpolju Šc bilježi se visina mape.

Indikatori: nisu određeni, sadrže prazninu (^).

Potpolja

Ša opseg (P)

Primjer:

300##\$a3 mape

300##\$a1 mapa (50 jedinica) ;\$c20 cm.

NAPOMENE

Obavezna je napomena koja opisuje sadržaj zbirke (polje 520).

506 Napomena o ograničenjima pristupa (P)

Napomena se koristi kada postoji neko ograničenje knjižnice ili prijašnjeg vlasnika u vezi s korištenjem građe.

Indikatori

1. indikator: ograničenje
 - 1 - ima ograničenja
2. indikator
 - ^ - nije određen

Potpolje

Ša uvjeti koji određuju pristup (NP)

Primjer:

5061#\$a Za korištenje građe potrebno je dopuštenje voditelja čitaonice.

520 Sažetak itd. (P)

U napomeni se katalogizatorovim riječima navodi kratki opis sadržaja zbirke. Napomena je za zbirni opis obavezna.

Indikatori

1. indikator: nadzor konstante prikaza
 - ^— sažetak
2. indikator
 - ^ - nije određen; sadrži prazninu

Potpolje

Ša sažetak itd. (NP)

Primjeri: naslov se izvodi prema tijelu odgovornom za objavljivanje građe

520##\$aSadrži karte hrvatskih obalnih gradova.

520##\$aSadrži informativne prospekte o higijeni dječjih zuba.

520##\$aSadrži kataloge i program festivala, pozivnice, plakate i izvještaje o nagradama.

520##\$aSadrži razglednice, letke i karte Parka prirode Medvednica.

520##\$aSadrži programe tečajeva, plakat, pozivnicu i DVD izdan povodom 40. obljetnice.

561 Povijest vlasništva i čuvanja (P)

Napomena sadrži podatke o prijašnjem vlasniku građe za koju se opis izrađuje.

Indikatori

1. indikator: povjerljivost
^ - nema podataka
2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolje

Ša povijest (NP)

Primjer:

561##Ša Iz donacije Ureda predsjednika Republike Hrvatske.

POLJA PREDMETNIH ODREDNICA**653 Pojam u kazalu – slobodno oblikovan (P)**

Polje 653 indeksirana je pristupnica koja nije oblikovana prema pravilima za izradu normiranih predmetnih odrednica ni tezaurusa. Slobodno oblikovan pojam (nenormirana pristupnica, ključna riječ) označava/opisuje sadržaj djela i omogućuje njegovo pretraživanje.⁴ Može se sastojati od jedne ili više riječi.

Kao prvi pojam u polju 653 obavezno se u svakom zapisu navodi podatak iz 245 Ša, s odgovarajućim indikatorom. Ako je potrebno navode se i ostali pojmovi potrebni za opis zbirke. Kada se unosi više istovrsnih pojmova, unose se u ponovljivo potpolje Ša.

Indikatori

1. indikator: razina pojma u kazalu
^ – nema podataka
2. indikator: vrsta pojma ili naziva

Određuje vrstu slobodno oblikovane odrednice.

- 0 – opći pojam
- 1 – osobno ime
- 2 – naziv korporativnog tijela
- 3 – naziv sastanka
- 5 – geografsko ime

Potpolja

Ša slobodno oblikovan pojam (P)

Primjer: naslov oblikovan prema događaju

24500Ša[ZagrebDox] : Šb[filmski festival]
653#3ŠaZagrebDox ŠaMeđunarodni festival dokumentarnog filma (Zagreb)
653#0ŠaProgrami ŠaPozivnice

Primjer: naslov oblikovan prema predmetu/temi

24500Ša [Dubrovnik, Opatija, Trogir] : Šb[dijapozitivi]
653#5ŠaDubrovnik ŠaOpatija ŠaTrogir

Primjer: naslov oblikovan prema tijelu odgovornom za objavljivanje građe

24500Ša[Hrvatsko društvo likovnih umjetnika]
653#2Ša Hrvatsko društvo likovnih umjetnika
653#0ŠaPozivnice ŠaKatalog izložbe

⁴ U online katalogu traži se po *predmet*, a u rezultatima pretraživanja prikazuje se kao *ključne riječi* sa znakom * ispred.

POLJA ODREDNICA SPOREDNIH KATALOŽNIH JEDINICA**710 Sporedna katalogna jedinica – naziv korporativnog tijela (P)**

Ako je građa u zbirci okupljena prema tijelu odgovornom za objavljivanje u polju 710 dodaje se pristupnica za korporativno tijelo s kodom odnosa u \$4 isb (izdavač).

Primjer

245 00 \$a [Muzeji Hrvatskog zagorja]
710 2# \$a Muzeji Hrvatskog zagorja (Gornja Stubica)\$4 isb

ELEKTRONIČKA LOKACIJA I PRISTUP**856 Elektronička lokacija i pristup (P)**

U polje 856 upisuje se elektronička lokacija (URL) za pristup građi ili najčešće, dijelu građe koja se opisuje.

Indikatori

1. indikator: način pristupa građi

4 - HTTP

2. indikator: odnos između sadržaja na internetu smještenog na navedenom URL-u i građe opisane u zapisu.

^ – nema podataka

Potpolja

\$3 specifikacija (NP)

Dodatno se objašnjava veza između građe opisane bibliografskim zapisom i sadržaja na internetu

\$u jedinstveni identifikator građe (P)

Primjeri

8564#\$3Fotografije dostupne i na internetu \$u <http://www.pp-medvednica.hr>.

8564#\$3Dio sadržaja dostupan i na web-stranici Centra
\$u <http://www.zenstud.hr/index.php>

POLJA ZA LOKALNU UPOTREBU**998 Kreator zapisa i datum (P)**

U polju 998 navodi se oznaka katalogizatora, godina i mjesec izrade zapisa.

Primjer

998 ##\$x kpoo1901

2.2 OPIS SERIJSKIH PUBLIKACIJA

Obveznim primjerkom Knjižnica prima publikacije koje se po formalnim obilježjima svrstavaju u serijske publikacije, ali prema ostalim svojstvima: namjeni (nastale u svrhu privremene uporabljivosti i aktualnosti, obično reklamnog ili promotivnog karaktera) i načinu izdavanja i raspačavanja (nije dostupna javno putem knjižarske mreže) pripadaju zbirci sitnog tiska.⁵ Primjeri su novine koje izlaze za vrijeme trajanja nekog događaja, prodajni katalozi, kalendari, školski listovi. U sitni tisak uvrštavaju se i naslovi koji odstupaju od standardnog načina oblikovanja serijskih publikacija.

Opis se temelji na prvom ili prvom dostupnom sveščiću serijske publikacije.

Elementi podataka i polja bibliografskog formata MARC 21 za opis serijskih publikacija kao dijela zbirke sitnog tiska

O – Obvezno, OP – Obvezno kad je primjenjivo, N – Nije obvezno				
UVODNO POLJE		O		Napomena
KONTROLNA POLJA (00X)				
001, 003, 005	Kontrolna polja	O		Generiraju se sistemski
007	Nepromjenljivo polje materijalnog opisa (tekst)	O		
008	Elementi podataka nepromjenljive duljine	O		
BROJEVI I KODOVI (0XX)				
022	ISSN	OP		
035	Sistemski kontrolni broj	O		Generira se sistemski
040	Izvor katalogizacije	O		
041	Kôd za jezik	OP		
042	Kôd autentikacije	O	Croatica	Unosi se samo u zapise izrađene u NSK
080	Broj UDK	O	Unose se opće pomoćne oznake za oblik (0.067) i (05)	
POLJA ZA NASLOV I OSTALA SRODNA POLJA				
210	Skraćeni naslov	OP		Određuje nacionalni ured za ISSN
222	Ključni naslov	OP		Određuje nacionalni ured za ISSN
245	Podatak o naslovu	O		
246	Drugi oblik naslova	OP		
IZDANJE				
250	Podatak o izdanju	OP		
DATUMI IZDAVANJA I/ILI BROJČANA OZNAKA				
362	Datumi izdavanja i/ili brojčana oznaka	O		

5 Od 2016. dječji i enigmatske časopisi ulaze u Hrvatsku nacionalnu bibliografiju. Niz C, Serijske publikacije.

IZDAVANJE, RASPAČAVANJE			
260	Izdavanje, itd.	O	
MATERIJALNI OPIS			
300	Materijalni opis	O	
NAKLADNIČKA CJELINA			
490	Nakladnička cjelina	OP	
NAPOMENE			
310	Učestalost izlaženja	O	
500	Napomena o materijalnom opisu	N	
588	Napomena o izvoru opisa	OP	
515, 546, 580	Ostale napomene	N	
POLJA PREDMETNIH ODREDNICA			
653	Pojam u kazalu – slobodno oblikovan	N	
POLJA ODREDNICA SPOREDNIH KATALOŽNIH JEDINICA			
710	Naziv korporativnog tijela	OP	
POLJA ZA POVEZIVANJE ZAPISA			
760, 775, 776, 780, 785, 787	Polja za povezivanje zapisa	OP	
POLJA ZA LOKALNU UPOTREBU			
998	Kreator zapisa i datum	O	
POLJE ZA POVEZIVANJE ZAPISA U PROGRAMU ALEPH			
LKR	Alephovo polje za povezivanje	OP	

NP – polje nije ponovljivo; P – polje je ponovljivo

UVODNO POLJE (NP)

Uvodno polje je prvo u bibliografskom zapisu. Polje je obavezno i nije ponovljivo.

00-04 Duljina zapisa

Generira se sistemski.

05 Status zapisa

n – nov

c – ispravljen ili revidiran

06 Vrsta zapisa

a – tekstualna građa

07 Bibliografska razina

s – serijska publikacija

08 Vrsta kontrole

^ – vrsta nije određena

(znakovi ^ ili # označavaju prazninu)

09 Shema kodiranih znakova

a – UCS/Unicode

10 Broj indikatora

2 – Generira se sistemski.

11 Broj oznake potpolja

2 – Generira se sistemski.

12-16 Početna adresa podataka

Generira se sistemski.

17 Razina kodiranja

4 – osnovna razina

18 Oblik kataložnog opisa

i – uključena ISBD interpunkcija

19 Razina zapisa za višedijelnu građu

^ – nije navedeno ili se ne primjenjuje

20 Duljina dijela duljine polja

4 – Generira se sistemski.

21 Duljina dijela mjesta početnog znaka

5 – Generira se sistemski.

22 Duljina dijela određenog implementacijom

0 – Generira se sistemski.

23 Nije određeno

0 – Generira se sistemski.

KONTROLNA POLJA

001 – Kontrolni broj (NP) – generira se sistemski

003 – Identifikator kontrolnog broja (NP) – generira se sistemski

005 – Datum i vrijeme zadnje izmjene (NP) – generira se sistemski

007 – Nepromjenljivo polje materijalnog opisa (R) – tekst

00 Kategorija građe – t

01 Posebna oznaka građe – a

008 Elementi podataka nepromjenljive duljine – neomeđena građa (NP)

Polje je obavezno i nije ponovljivo. Sva mjesta koja imaju određenu vrijednost moraju biti popunjena, a na nekima je dozvoljena uporaba znaka za popunjavanje (|). Mjesta koja nemaju određenu vrijednost označena su znakom za prazninu (^).

00-05 Datum unosa u datoteku

Generira se sistemski.

06 Vrsta godine/status izdavanja

c – tekuća neomeđena građa

d – neomeđena građa više ne izlazi

Kôd „d“ se koristi za publikacije koje su prestale izlaziti (u potpunosti ili samo pod ovim naslovom, a za novi naslov se izrađuje novi zapis). Procjenjuje se da je publikacija prestala izlaziti ako četiri godine nije zaprimljen nijedan sveščić.

u – status neomeđene građe nije poznat

Kôd „u“ koristi se kad su istraženi svi dostupni izvori, ali podatak nije pronađen.

7-10 Godina 1

Unosi se godina kada je publikacija prvi puta izišla. Ta je godina ista kao i početna godina izlaženja u polju 260\$c.

Podatak koji se navodi na ova dva mjesta ne mora uvijek odgovarati brojčanoj oznaci u polju 362. Podatak se preuzima s publikacije ili iz nekog drugog pouzdanog izvora.

Ako se točna godina ne može utvrditi, unosi se oznaka „u“, npr. 198u.

11-14 Godina 2

Unosi se godina kada je publikacija izišla zadnji put. Kronološki podatak ne mora uvijek odgovarati brojčanoj oznaci koja je navedena na publikaciji i u polju 362. Godina je ista kao i završna godina izlaženja u polju 260\$c. Podatak se preuzima s publikacije ili iz nekog drugog pouzdanog izvora.

Ako se točna godina ne može utvrditi, procjenjuje se (poželjno na desetljeće), a za dio koji je nepoznat unosi se oznaka „u“. Za tekuće publikacije unosi se 9999.

15-17 Mjesto izdavanja, proizvodnje ili izvođenja

Zemlja izdavanja određuje se prema sjedištu nakladnika. Ako se jedinica veže uz više zemalja, unosi se kôd prve zemlje izdavanja. Kôd se odabire s popisa dostupnog na: <http://www.loc.gov/marc/countries/>. Kôd za Hrvatsku je „ci“.

18 Učestalost izlaženja

Kodirani podatak koji se ispisuje riječima u polju 310. Ako publikacija promijeni učestalost izlaženja, kodirani se podatak na ovom mjestu mijenja i unosi se tekuća učestalost izlaženja.

Kodovi za učestalost izlaženja:

a – godišnje

b – dvomjesečno

c – polutjedno

d – dnevno

e – dvotjedno

f – polugodišnje

g – dvogodišnje

h – trogodišnje

i – tri puta tjedno

j – tri puta mjesečno

m – mjesečno

q – tromjesečno

s – polumjesečno

t – tri puta godišnje

u – nije poznato

w – tjedno

z – drugo

^ – učestalost se ne može utvrditi

Koristi se za publikacije koje izlaze neredovito, a niti jedan od ponuđenih kodova nije primjenjiv.

| – ne kodira se

Koristi se u opisu nakladničkih cjelina.

Kada ne postoji kôd koji točno prikazuje učestalost izlaženja opisivane publikacije koristi se najbliži kôd, npr. za mjesečnik koji ne izlazi u ljetnim mjesecima koristi se kôd „m“.

19 Redovitost

n – uobičajeno neredovito

r – redovito

u – nije poznato

x – potpuno neredovito

| – ne kodira se

Koristi se kod opisa nakladničkih cjelina.

Redovitost se određuje prema učestalosti izlaženja navedenoj u impresumu, podnaslovu ili drugdje na jedinici građe.

Kôd „u“ koristi se kada se redovitost izlaženja ne može utvrditi.

Kôd „x“ koristi se zajedno s kodom „^“ na mjestu znaka 18, tj. kada se zna da publikacija namjerno ne izlazi redovito.

20 Nije određeno

^ – nije određeno

21 Vrsta neomeđene građe

Određuje se vrsta neomeđene građe korištenjem sljedećih kodova:

l – publikacija s uvezom sa slobodnim listovima koja se osuvremenjuje

m – nakladnička cjelina

n – novine

p – časopis

Publikacija koja izlazi dva ili više puta godišnje. Koristi i za publikacije koje izlaze jednom godišnje, ali imaju druga oblikovna obilježja časopisa.

^ – nijedna od navedenih

Koristi se za publikacije koje nemaju oblikovna obilježja časopisa ili novina npr. godišnjake, godišnje izvještaje, statistike, kalendare.

22 Oblik izvorne jedinice građe

| – ne kodira se

23 Oblik jedinice građe

^ – niti jedan od navedenih

Koristi se za obični tisak.

d – krupni tisak

f – brajica

| – ne kodira se

Koristi se u opisu nakladničkih cjelina.

24 Narav cijelog djela

| – ne kodira se

25-27 Narav sadržaja

Označava se vrsta sadržaja opisivane građe.

^ – narav sadržaja nije navedena

a – kratki sadržaji/sažeci

b – bibliografije

c – katalozi

d – rječnici

f – priručnici

i – kazala

l – zakonodavstvo

n – pregled literature o određenom predmetu

p – tekstovi za programirano učenje

r – imenici

s – statistike

t – tehnički izvještaji

u – norme/specifikacije

y – godišnjaci

5 – kalendari

6 – stripovi/crtani romani

28 Službena publikacija

^ – nije službena publikacija

o – službena publikacija – razina nije ustanovljena

| – ne kodira se

Koristi se u opisu nakladničkih cjelina.

29 Publikacija s konferencije

0 – nije publikacija s konferencije

1 – publikacija s konferencije

| – ne kodira se

Koristi se u opisu nakladničkih cjelina.

30-32 Nisu određena; sadrže prazninu (^)**33 Izvorna abeceda ili pismo naslova**

Kôd označava jezik ili pismo naslova na kojem se temelji ključni naslov (polje 222).

| – ne kodira se⁶

Koristi se kada publikacija nema ključnog naslova.

34 Način izrade zapisa

0 – slijedni

Koristi se kôd „0“ za označavanje izrade kataložnog opisa slijedom promjena naslova, tj. za svaku se veću promjenu naslova izrađuje novi zapis. Katalogizira se na temelju prvog objavljenog ili dostupnog sveščića publikacije.

6

Ako je u pretpublikacijskom ISSN zapisu unesen drugi kôd, on ostaje u zapisu.

35-37 Jezik

Kôd za hrvatski jezik je „hrv“. Cjelovit popis kodova dostupan je na <http://www.loc.gov/marc/languages/>.

Za višezjezične publikacije unosi se kod za jezik na kojem je napisan veći dio građe. Kada se ne može odrediti koji je jezik prevladavajući, odabire se kod za prvi jezik ili jezik koji je najbliži korisnicima kataloga.

38 Izmijenjen zapis

Upisuje se kôd kojim se označava jesu li izvorni podaci na opisivanoj jedinici građe izmijenjeni u bibliografskom zapisu (npr. pismo predložka nije isto kao i pismo bibliografskog zapisa, simbol na predložku zamijenjen je latiničkim pismom).

^ – nije izmijenjen

o – potpuno transliteriran (npr. predložak je na ćirilici)

x – znakovi bez ekvivalenta u strojno čitljivom obliku (npr. simboli, posebni znakovi)

39 Izvor katalogizacije

Unosi se kôd vrste kataložnog središta.

^ – nacionalno bibliografsko središte

Koristi se za zapise izrađene u NSK.

d – drugo

Koristi se za zapise izrađene u drugim knjižnicama

022 – Međunarodni standardni broj serijske publikacije (ISSN) (P)

ISSN broj preuzima se s publikacije. Iza prve četiri znamenke ISSN-a unosi se crtica. Prefiks ISSN ne upisuje se.

Indikatori

1. indikator: razina međunarodnog značaja

^ – razina nije navedena

0 – neomeđena građa međunarodnog značaja

1 – neomeđena građa nije od međunarodnog značaja

Kodove određuje nacionalni ured za ISSN.

2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolja

Ša međunarodni standardni broj serijske publikacije (ISSN) (NP)

Šl ISSN-L (NP) – generira se sistemski

Šm poništen ISSN-L (NP)

Šy pogrešan ISSN (P)

Šz poništen ISSN (P)

Š2 izvor

Kôd nacionalnog ISSN ureda (upisuje nacionalni ured za ISSN).

Primjer:

022##Ša 1846-7849 Šl 1846-7849 Š2 30

BROJEVI I KODOVI**035 Sistemski kontrolni broj (P)**

035 ## Ša Sistemski kontrolni broj

035 ## Š9 Sistemski kontrolni broj iz prethodnog/ih sustava

Polje se generira sistemski.

040 Izvor katalogizacije (NP)

Obavezno i neponovljivo polje koje sadrži podatke o središtu koje katalogizira, prenosi u strojno čitljiv oblik ili prepravlja zapis. Kôd za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu je „HR-ZaNSK“.

Indikatori: nisu određeni; sadrže prazninu (^)

Potpolja

Ša izvorno kataložno središte (NP)

Šb jezik katalogizacije (NP)

Uvijek je hrvatski jezik.

Šc ustanova koja prenosi (bilježi) zapis u strojno čitljiv oblik (NP)

Šd ustanova koja mijenja zapis (P)

Še pravila za opis (P)

Uvijek je „ppiak“.

Primjer:

```
040##$aHR-ZaNSK $bhrv $cHR-ZaNSK $eppiak
```

MARC Code List for Organizations s popisom kodova dostupan je na <http://www.loc.gov/marc/organizations>

042 Kôd autentikacije (NP)

Polje označava pripadnost zbirci Croatica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Indikatori: nisu određeni; sadrže prazninu (^)

Potpolje

Ša kôd autentikacije (P)

Primjer:

```
042##$acroatica
```

080 Broj Univerzalne decimalne klasifikacije (P)

U svaki se zapis na mjesto UDK broja unose opće pomoćne oznake za oblik: za sitni tisak oznaka je (0.067), za serijske publikacije (05). Svaka se oznaka unosi u ponovljivo polje 080. Ako je za jedinicu građe ranije izrađen ISSN zapis, UDK broj dodijeljen kod izrade pretpublikacijskog ISSN zapisa ostaje.

Indikatori

1. indikator: vrsta izdanja

1 – skraćeno izdanje

2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolja

Ša broj UDK (NP)

Š2 identifikator izdanja (NP)

Identifikator izdanja koje se koristi u NSK je 2011

Primjer:

```
0801#$a(0.067)$2 2011
```

```
0801#$a(05)$2 2011
```

POLJA ZA NASLOV I OSTALA SRODNA POLJA**210 Skraćeni naslov (P)**

Određuje nacionalni ured za ISSN. Za hrvatske publikacije, u pretpublikacijski zapis u bibliografsku bazu NSK unosi ISSN ured za Hrvatsku.

222 Ključni naslov (P)

Određuje ga nacionalni ured za ISSN. Za hrvatske publikacije, u bibliografsku bazu NSK u pretpublikacijski zapis unosi ISSN ured za Hrvatsku.

245 Podatak o naslovu (NP)

Unosi se stvarni naslov i podaci o odgovornosti. Izvor podataka o stvarnom naslovu je cijela jedinica građe, prednost se daje mjestu gdje su podaci najpotpuniji. Uglate zgrade se ne navode.

Indikatori

1. indikator: sporedna kataložna jedinica za naslov
0 – nema sporedne kataložne jedinice

Zapis nema polja 100, 110, 111

2. indikator: znakovi koji se isključuju iz redanja
0-9 – broj znakova koji se isključuju iz redanja

Potpolja

- Ša naslov (glavni stvarni naslov) (NP)
- Šb drugi podaci vezani uz naslov (usporedni stvarni naslov/podnaslov) (NP)
- Šc podatak o odgovornosti itd.(NP)
- Šn broj dijela djela (oznaka kola/razdjela) (P)
- Šp naziv dijela djela (stvarni naslov kola/razdjela) (P)

Ša Naslov

Unosi se u polje 245 Ša, a iza njega se navode: usporedni stvarni naslov, podnaslov, oznaka dijela, stvarni naslov dijela, podaci o odgovornosti.

Preuzima se s predloška osim u pogledu velikih slova, interpunkcije, navodnika (navodnici se izostavljaju) i dijakritičkih znakova⁷. Kad glavni stvarni naslov sadržava očite tipografske pogreške, u opisu se navodi ispravljeni oblik naslova. Drugi se oblici naslova, uključujući i stvarni naslov s tipografskom pogreškom, navode kao varijantni naslovi (polje 246).

Glavni stvarni naslov javlja se u različitim oblicima, kao npr. generički naslov, naslov u obliku inicijala, naslov počinje brojevima ili simbolima, može se sastojati od zajedničkog i podređenog stvarnog naslova, sadrži podatak o izdanju i/ili o odgovornosti.

Kad se glavni stvarni naslov javlja na publikaciji i u ispisanom obliku i u obliku inicijala ili akronima, za glavni se stvarni naslov uvijek odabire ispisan oblik, a inicijali ili akronim za podnaslov. Ako se glavni stvarni naslov javlja na publikaciji samo u obliku akronima ili inicijala, navodi se u tom obliku.

Za generičke se naslove izrađuje pristupnica. Pristupnica može biti ključni naslov u polju 222, koji zajedno s ISSN-om dodjeljuje nacionalni ured za ISSN. Ako ključni naslov ne postoji, katalogizator može izraditi pristupnicu u polju 246 3#.

Primjer: neizrastit (generički) naslov – publikacija ima ključni naslov

222#0ŠaBilten prinovaŠb(Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Odsjek u središnjoj službi čitaonica)
24500ŠaBilten prinova /ŠcNacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Odsjek u središnjoj službi – korisničke
službe, Odsjek u središnjoj službi čitaonica

⁷ Ako na predlošku nedostaju ili su pogrešni, u zapisu se navode u ispravnom obliku.

Primjer: neizrazit (generički) naslov – publikacija nema ključni naslov

24500\$aBilten prinova /\$cNarodno sveučilište Krapina, Knjižnica i čitaonica
2463#\$aBilten prinova (Narodno sveučilište Krapina, Knjižnica i čitaonica)

Primjer: naslov u obliku inicijala

24500\$aZLzona
2463#\$aZL zona
2463#\$aZračna luka zona

Primjer: naslov počinje brojem

24500\$a7 plus
2463#\$aSedam plus

Primjer: naslov sadrži podatak o odgovornosti

24500\$aAKD informacije
7102#\$aAgencija za komercijalnu djelatnost (Zagreb) \$4 isb

\$b Drugi podaci vezani uz naslov

Usporedni stvarni naslov

Unosi se velikim početnim slovom u potpolje \$b, a pristupnica se izrađuje u polju 246 31.

Primjer

24500\$aRadujmo se =\$bFreuen wir uns
24631\$aFreuen wir uns

Podnaslov

Podnaslov se navodi kada je potreban za identifikaciju građe, kada obuhvaća podatak o odgovornosti (izdavaču) ili ako pojašnjava ili upotpunjuje glavni stvarni naslov, ukazuje na vrstu i sadržaj jedinice. Navodi se kada se javlja na istom mjestu kao i glavni stvarni naslov. Unosi se malim početnim slovom u potpolje \$b. Promjene podnaslova ne bilježe se u napomeni.

Primjer:

24500\$aJako : \$b program regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti organizacija civilnog društva u sjeverozapadnoj Hrvatskoj.

\$c Podatak o odgovornosti

Podatak o odgovornosti navodi se za organizacije (korporativna tijela) odgovorne za intelektualni sadržaj serijske publikacije (izdavači). Za korporativno tijelo izrađuje se pristupnica (sporedna kataložna jedinica) u polju 710. Imena osoba (urednici, sastavljači itd.) ne navode se.

Primjer

24500\$a Mjesečni statistički bilten /\$cHrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Bjelovar.

\$p Naziv dijela djela

Stvarni naslov kola/razdjela (podređeni stvarni naslov) navodi se iza glavnog stvarnog naslova, u potpolju \$p.

Primjer

24500\$aŽute stranice.\$p Istarska županija

SPOREDNI STVARNI NASLOV(I)**246 Drugi oblik naslova (P)**

Izrađuje se pristupnica za sporedni stvarni naslov koji se javlja na jedinici građe, a razlikuje se od glavnog stvarnog naslova u polju 245. Naslov se unosi bez člana na početku.

Indikatori

1. indikator: nadzor napomene / sporedne kataložne jedinice
 - 3 : nema napomene, sporedna kataložna jedinica

Za sporedni stvarni naslov izrađuje se pristupnica, bez napomene za sporedni stvarni naslov.

2. indikator: vrsta naslova

- ^ – vrsta nije navedena
- 0 – dio naslova
- 1 – usporedni naslov
- 2 – razlikovni naslov
- 3 – drugi naslov (ostali sporedni stvarni naslovi)
- 4 – omotni naslov
- 5 – naslov na sporednoj naslovnoj stranici
- 6 – naslov nad tekстом
- 7 – tekući naslov
- 8 – hrpteni naslov

Potpolja

Ša stvarni naslov/kratki naslov (NP)

Šb drugi podaci vezani uz naslov (podnaslov) (NP)

Za publikacije s generičkim stvarnim naslovom (npr. Statistika, Bilten) koje nemaju ključni naslov (polje 222) izrađuje se sporedna kataložna jedinica (pristupnica) u polju 246 3#.

Primjer: sporedna kataložna jedinica za generički naslov (nema polja 222)

24500ŠaBilten prinova /ŠcNarodno sveučilište Krapina, Knjižnica i čitaonica.

2463#ŠaBilten prinova (Narodno sveučilište Krapina, Knjižnica i čitaonica)

Primjer: usporedni stvarni naslov

24500ŠaPriručnik Hrvatska ... =ŠbHandbook Croatia ...

24631ŠaHandbook Croatia

IZDANJE**250 Podatak o izdanju (NP)**

Podatak o izdanju navodi se kada se javlja na publikaciji.

DATUMI IZDAVANJA I/ILI BROJČANA OZNAKA**362 Datumi izdavanja i/ili brojčana oznaka (P)**

Izvor podataka je cijela jedinica građe i drugi pouzdani izvori. Navode se brojevi i/ili oznake razdoblja prvog i/ili posljednjeg sveščića. Kada se opis izrađuje prema sveščiću koji nije prvi niti posljednji, a podatak o prvom i/ili posljednjem sveščiću ne može se naći u nekom drugom pouzdanom izvoru podataka već se pretpostavlja, stavlja se u uglatu zagradu.

Popratni izrazi uz brojčane oznake krate se prema PPIAK-u.

Indikatori

1. indikator: oblik datuma
0 – oblikovan
2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolja

Ša datumi izdavanja i/ili brojčana oznaka (NP)

Primjeri

3620#ŠaGod.1,br.1(2010)- .

3620#Ša [2007]- .

Kod opisa numeriranih nakladničkih cjelina polje 362 se izostavlja kada je nedostupan podatak o prvom sveščiću ili dijelu ili njihove zamjene.

IZDAVANJE, RASPAČAVANJE**260 Izdavanje, raspačavanje itd. (impresum) (P)**

Unose se podaci koji se odnose na sjedište nakladnika, naziv nakladnika i godinu izdavanja.

Indikatori

1. indikator: redosljed podataka o izdavanju
^ – ne primjenjuje se
2. indikator: nije određen

Potpolja

- Ša mjesto izdavanja, raspačavanja itd. (P)
 Šb naziv nakladnika, raspačavatelja itd. (P)
 Šc datum izdavanja, raspačavanja itd. (P)

Ša Mjesto izdavanja, raspačavanja

U potpolje Ša unosi se sjedište nakladnika. Preuzima se u pravopisnom obliku u kojem je naveden na opisivanoj jedinici građe, uključujući i oblik u padežu.

Kada podatak o mjestu izdavanja nije naveden na građi, ali se može utvrditi, unosi se u uglatu zagradu. Kada podatak nije moguće sa sigurnošću utvrditi, u uglatoj se zagradi navodi naziv vjerojatnog mjesta s upitnikom na kraju.

Kada podatak o mjestu izdavanja nije poznat, u uglatoj se zagradi navodi kratica [S. I.].

Primjer: podatak o mjestu izdavanja nije naveden na građi, ali se može utvrditi

260##Ša[Koprivnica].

Primjer: podatak o mjestu izdavanja nije naveden na građi, navedeno je vjerojatno mjesto

260##Ša[Koprivnica?].

Primjer: podatak o mjestu izdavanja nije poznat i ne može se utvrditi

260##Ša[S. I.]

Šb Naziv nakladnika, raspačavatelja

Nakladnik je pravna ili fizička osoba koja pokreće objavljivanje publikacije i snosi troškove njezina izdavanja. Naziv nakladnika preuzima se doslovce s predloška u potpunom obliku.

Usporedni oblik naziva nakladnika ne unosi se.

Primjer

260 ## \$a Zagreb : \$b Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, \$c 2000- .

\$c Datum izdavanja, raspačavanja

Odnosi se na godine izdavanja prvog i/ili posljednjeg sveščića. Ako se početna, odnosno završna godina ne mogu sa sigurnošću utvrditi, u uglatoj se zagradi navodi približna godina sa znakom upitnika na kraju. Početna i završna godina navedene u polju 008/07-10, 11-14 i u polju 260 moraju se podudarati.

Primjer

008/07-10 198u
11-14 2003
260 ## \$c [198?]-2003..

MATERIJALNI OPIS

300 Materijalni opis (P)

Izvor podataka je jedinica građe, a izrazi koji se upotrebljavaju pišu se hrvatskim jezikom.

Indikatori: nisu određeni, sadrže prazninu (^)

Potpolja

\$a opseg (P)

\$b druge materijalne pojedinosti (NP)

\$c dimenzije (P)

\$e podatak o popratnoj građi (NP)

\$a Opseg

Navodi se posebna oznaka građe i opseg. Za publikacije koje još izlaze navodi se samo posebna oznaka građe (sv.).

Za publikacije koje su prestale izlaziti navodi se broj bibliografskih jedinica (a ne broj fizičkih jedinica) koje određena zbirka posjeduje.

Primjer: publikacija je prestala izlaziti

300 ## \$a 20 sv..

Primjer: publikacija još izlazi

300 ## \$a sv. .

\$b Druge materijalne pojedinosti

Navode se podaci koji se odnose na bibliografsku jedinicu u cjelini.

Primjer

300 ## \$b ilustr. .

\$c Dimenzije

Navodi se visina sveščića u centimetrima.

Primjer

300 ## \$c 20 cm.
300 ## \$a sv. : \$b ilustr. ; \$c 21 cm..

Še Podatak o popratnoj građi

Navodi se samo kada se ona objavljuje zajedno sa serijskom publikacijom, redovito ili povremeno, za cijelo vrijeme njenog izlaženja.

Primjer

300##Še posteri .

NAKLADNIČKA CJELINA**490 Podatak o nakladničkoj cjelini (P)**

Unosi se kada serijska publikacija pripada nakladničkoj cjelini.

Indikatori

1. indikator: upućivanje na nakladničku cjelinu
0 – ne upućuje na nakladničku cjelinu
2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolja

- Ša podatak o nakladničkoj cjelini (P)
- Šv godište/brojčane oznake (P)⁸
Ispred Šv unosi se interpunkcija točka-zarez (;).
- Šx ISSN (P)

Primjer

245 00 Ša Moj mali eko katolički kalendar...
490 0# Ša Biblioteka Vedrina ;Švknj. 5-
760 18 Št Biblioteka Vedrina Šgknj. 5-

NAPOMENE

Navode se napomene koje se odnose na cijelu publikaciju, ne na jedan svešćić.

310 Napomena o učestalosti izlaženja (NP)

Napomena je obavezna. Navodi se tekstualni oblik podatka koji odgovara kôdu u polju 008/18.

Indikatori: nisu određeni, sadrže prazninu (^)

Potpolja

- Ša tekuća učestalosti izlaženja (NP)

Primjer: publikacija izlazi jednom mjesečno

008 /18 m
310## Ša Mjesečno

Primjer: učestalosti izlaženja je namjerno neredovita

008 /18 ^
310## Ša Neredovito

Primjer: učestalosti izlaženja nije poznata

008 /18 u
310## Ša Nepoznato

500 Opća napomena (P)

U polje 500 unose se dolje navedene napomene koje se ne mogu smjestiti u posebna polja napomena.

Indikatori: nisu određeni, sadrže prazninu (^).

Potpolje

Ša opća napomena (NP)

515 Napomena o posebnostima obrojčivanja (P)

Sadrži podatke koji se odnose na nepravilnosti i posebnosti izlaženja. Napomena nije obavezna.

Indikatori: nisu određeni, sadrže prazninu (^)

Potpolja

Ša napomena o posebnostima obrojčivanja (NP)

Primjer

515##Ša Ne izlazi 1993-2000.

546 Napomena o jeziku (P)

Napomena o jeziku objašnjava ili nadopunjuje podatke iz 008/35-37. Navodi se kada opisivana jedinica građe sadrži tekstove na dva, tri ili više jezika. Napomena nije obavezna.

Indikatori: nisu određeni, sadrže prazninu (^)

Potpolje:

Ša napomena o jeziku (NP)

Primjer: tekst na dva jezika

008/35-37 hrv

041 ^^ Ša hrv Ša eng

546## ŠaTekst na hrv. i na engl. jeziku.

580 Napomena o složenim vezama (P)

Napomena se koristi da bi se dodatno objasnile veze između opisivane jedinice građe i jedinica u poljima za povezivanje 780/14, 785/16, 785/17. Napomena nije obavezna.

Indikatori: nisu određeni, sadrže prazninu (^)

Potpolje:

Ša napomena o složenim vezama (NP)

Primjer: publikacija nastaje spajanjem

24500Ša Žute stranice.Šp021 Splitsko-dalmatinska županija, 020 Dubrovačko-neretvanska županija.

580##Ša Nastaje spajanjem: Žute stranice. Dubrovačko-neretvanska županija = ISSN 1334-7535 i: Žute stranice.

Splitsko-dalmatinska županija = ISSN 1334-7527.

78014ŠtŽute stranice. Splitsko-dalmatinska županija Šx1334-7527

78014ŠtŽute stranice. Dubrovačko-neretvanska županija Šx1334-7535

588 Napomena o izvoru opisa (P)

Obavezna je kada je opis izrađen na temelju sveščića koji nije prvi. Brojčanim podacima sveščića prethodi uvodna izreka: Opis prema...

Indikatori: nisu određeni, sadrže prazninu (^)

Potpolja

Ša napomena o izvoru opisa (NP)

Primjer

3620#Ša2007- .
588##Ša Opis prema 2010.

POLJA PREDMETNIH ODREDNICA**653 Pojam u kazalu – slobodno oblikovan (P)**

Polje 653 indeksirana je pristupnica koja nije oblikovana prema pravilima za izradu normiranih predmetnih odrednica niti tezaurusa. Polje 653 nije obavezno za opis serijskih publikacija. Ako se koristi, unose se podaci o naravi sadržaja serijske publikacije (kodirani u polju 008/25-27) i/ili naziv korporativnog tijela iz polja 245 odgovornog za stvaranje jedinice koju opisujemo.

Unosi se velikim početnim slovom, na hrvatskom jeziku.

Indikatori

1. indikator: razina pojma u kazalu
 - ^ – nema podataka
2. indikator: vrsta pojma ili naziva
 - 0 – opći pojam
 - 2 – naziv korporativnog tijela

Potpolja

Ša slobodno oblikovan pojam (P)

Primjeri

653#0ŠaKalendari

653#0Šalmenici

653#0ŠaKatalozi

653#0ŠaStatistike

POLJA ODREDNICA SPOREDNIH KATALOŽNIH JEDINICA**710 Sporedna kataložna jedinica – naziv korporativnog tijela (P)**

Polje se koristi za izradu pristupnice za korporativno tijelo odgovorno za stvaranje bibliografske jedinice koju opisujemo. Unosi se kada je naziv korporativnog tijela spomenut u glavnom stvarnom naslovu, u polju 245 Ša, Šb, Šc.

Indikatori

1. indikator: oblik naziva korporativnog tijela kao pristupni element
 - 1 – naziv pod jurisdikcijom/sjedištem
 - 2 – naziv u izravnom redoslijedu
2. indikator: vrsta sporedne kataložne jedinice
 - ^ – nema podataka

Potpolja

Ša naziv korporativnog tijela ili jurisdikcije/sjedišta kao pristupni element (NP)

Šb podređeno tijelo (P)

Primjeri

24500ŠaLisinski :Šbinformativni mjesečni program
7102#ŠaKoncertna dvorana Vatroslava Lisinskog (Zagreb) Š4isb.

POLJA ZA POVEZIVANJE ZAPISA (76X – 78X)**760 Nakladnička cjelina (P)**

Polje se koristi za povezivanje sa zapisom za nakladničku cjelinu (polje 490).

Kod generičkih se naslova u okrugloj zagradi unosi i podatak o odgovornosti.

Indikatori

1. indikator: nadzor napomene
 - 1 – ne prikazuje se

Polje se ne prikazuje kao napomena.
2. indikator: nadzor konstante prikaza
 - 8 – konstanta prikaza se ne generira

Potpolja

- Št naslov (NP)
- Šx ISSN (NP)⁹
- Šg povezani dijelovi (P)¹⁰
- Šw kontrolni broj zapisa (P)

Primjer

245 00 \$a Moj mali eko katolički kalendar ...
 4900#\$aBiblioteka Vedrina ;\$vkj. 5-
 76018\$tBiblioteka Vedrina\$gkj. 5-\$w (HR-ZaNSK)000683580

775 Drugo izdanje (P)

Polje se upotrebljava za povezivanje jedinica čiji se sadržaj objavljuje na istom mediju, ali na drugom jeziku. U svaki se zapis unosi polje 775.

Indikatori

1. indikator: nadzor napomene
 - 0 – prikazuje se

Polje se prikazuje kao napomena¹¹.
2. indikator : nadzor konstante prikaza
 - ^ – dostupno u drugom izdanju

Potpolja

- Št naslov (NP)
- Šx ISSN (NP)
- Šw kontrolni broj zapisa (P)

Primjer: publikacija ima izdanja na različitim jezicima

245 00 \$aRepublika Hrvatska
 775 0#\$t The Republic of Croatia (Zagreb)\$x1846-9183 \$w (HR-ZaNSK)000314413
 LKR\$aPAR \$b000314413 \$INSK01 \$mRepublika Hrvatska \$nThe Republic of Croatia \$r7750^

776 Dodatni materijalni oblik (P)

Koristi se za povezivanje zapisa za publikacije objavljene na različitim medijima. Izražava horizontalnu vezu među katalogiziranim jedinicama.

Indikatori

9 Ispred Šx ne unosi se interpunkcija.
 10 Ispred Šg ne unosi se interpunkcija.
 11 Nema napomene u polju 500.

1. indikator: nadzor napomene
0 – prikazuje se
Polje se prikazuje kao napomena.¹²
2. indikator : nadzor konstante prikaza
^ – dostupno u drugom obliku

Potpolja

- \$t naslov (NP)
- \$x ISSN (NP)
- \$w kontrolni broj zapisa (P)

Primjer: publikacija izlazi u tiskanom i elektroničkom obliku

24500\$aZGB kaos
7760#\$tZgbkaos \$w (HR-ZaNSK)000563765
LKR\$aPAR\$b000563765\$INSK01\$mZGB kaos\$nZgbkaos on line magazin\$r7760^ .

36

POLJA ZA LOKALNU UPOTREBU

998 Kreator zapisa i datum

U polju 998 navodi se oznaka katalogizatora (inicijali), godina i mjesec izrade zapisa.

Primjer

998 ##\$x kpoo1901

LKR – ALEPHOVO POLJE ZA POVEZIVANJE (P)

Polje LKR svojstveno je programu Aleph i nije dio bibliografskog formata MARC 21. Služi za međusobno povezivanje zapisa. Za opis serijskih publikacija koristi se kada zapis sadrži polja za povezivanje: 760, 775, 776, 780, 785, 787.

Unosi se samo u jedan zapis, veza u suprotnom smjeru izrađuje se sistemski.

Obavezno se unose potpolja \$a, \$b, \$l, \$r, a potpolja \$n i \$m nakon spremanja zapisa u bazu podataka generiraju se sistemski.

Potpolja:

\$a vrsta veze (UP ili PAR)

\$b sistemski broj povezanog zapisa (zapis s kojim se ostvaruje veza)

\$l baza podataka povezanog zapisa

\$n napomena koja se odnosi na DN vezu (naslov jedinice s kojom se ostvaruje veza)

\$m napomena koja se odnosi na UP vezu (naslov jedinice koju povezujemo)

\$r analitička veza - MARC oznaka polja (polje za povezivanje i indikatori)

Vrsta veze **UP** unosi se u zapise koji sadrže polje 760.

Vrsta veze **PAR** unosi se u zapise koji sadrže polja 775, 776, 780, 785, 787.

2.3 OPIS OMEĐENIH PUBLIKACIJA

U zbirci sitnog tiska obrađuju se sljedeće omeđene publikacije: brošure, izvještaji, sažeci sa skupova, slikovnice s malo ili bez teksta, nastavni materijali od 1. do 4. razreda osnovne škole (radne bilježnice, vježbenice, testovi, radne mape i sl.), posebni otisci, molitveni materijali.

Upute se odnose na tiskanu građu. Opis vizualne (kompleti, videosnimke) i elektroničke građe (igre) naveden je u dodatku s potpunim primjerima opisa.

Elementi podataka i polja bibliografskog formata MARC 21 za opis omeđenih publikacija kao dijela zbirke sitnog tiska

O – Obvezno, OP – Obvezno kad je primjenjivo, N – Nije obvezno				
UVODNO POLJE		O		Napomena
KONTROLNA POLJA (00X)				
001, 003, 005	Kontrolna polja	O		Generiraju se sistemski
007	Nepromjenljivo polje materijalnog opisa	O		
008	Elementi podataka nepromjenljive duljine	O		
BROJEVI I KODOVI (0XX)				
020	ISBN	OP		
035	Sistemska kontrolna broj	O		Generira se sistemski
040	Izvor katalogizacije	O		
042	Kôd autentikacije	O	Croatica	Unosi se samo u zapise izrađene u NSK
080	Broj UDK	O	Unosi se obvezno opća pomoćna oznaka za oblik (0.067)	
POLJA ODREDNICA GLAVNIH KATALOŽNIH JEDINICA (1XX)				
100	Osobno ime	OP		
110	Naziv korporativnog tijela	OP		
111	Naziv sastanka	OP		
POLJA ZA NASLOV I OSTALA SRODNA POLJA				
245	Podatak o naslovu	O		
246	Drugi oblik naslova	N		
IZDANJE				
250	Podatak o izdanju	OP		
IZDAVANJE, RASPAČAVANJE				
260	Izdavanje itd.	O		
MATERIJALNI OPIS				
300	Materijalni opis	O		
NAKLADNIČKA CJELINA				
490	Nakladnička cjelina	OP		

NAPOMENE				
500	Napomena o prijevodu i/ili preradbi	OP		
521	Korisnici kojima je građa namijenjena	OP		
546	Napomena o jeziku / pismu	OP		
POLJA PREDMETNIH ODREDNICA				
653	Pojam u kazalu – slobodno oblikovan	N		
POLJA ODREDNICA SPOREDNIH KATALOŽNIH JEDINICA				
700	Osobno ime	OP		
710	Naziv korporativnog tijela	OP		
711	Naziv sastanka	OP		
POLJA ZA POVEZIVANJE ZAPISA				
760	Nakladnička cjelina	OP		
773	Matična publikacija sastavnog dijela	OP		
774	Sastavni dio	OP		
POLJA ZA LOKALNU UPOTREBU				
998	Kreator zapisa i datum	O		
POLJE ZA POVEZIVANJE ZAPISA U PROGRAMU ALEPH				
LKR	Alephovo polje za povezivanje	OP		

NP – polje nije ponovljivo, P – polje je ponovljivo

UVODNO POLJE (NP)

Uvodno polje je prvo u bibliografskom zapisu. Polje je obavezno i nije ponovljivo.

00-04 Duljina zapisa

Generira se sistemski.

05 Status zapisa

n – nov

c – ispravljen ili revidiran

06 Vrsta zapisa

a – tekstualna građa

g – projicirani medij

Koristi se za opis filmova, videosnimki.

k – dvodimenzionalna grafika koje se ne projicira

Koristi se za opis memo-kartica i sl.

m – elektronička građa¹³

13 Kada je dominantno svojstvo građe na elektroničkom mediju tekst, karta, zvuk, grafika, građa se kodira prema aspektu vrste građe (Uvodno polje/06 Vrsta zapisa: „a“, „e“, „i“, „j“, „k“). Kada se dominantno svojstvo građe ne može sa sigurnošću odrediti, odabire se kod „m“.

Elektronička građa definira se prema sadržaju građe. Kod „m“ koristi se za: softver (programi, računalne igre), brojčane podatke, multimediju.

o – komplet

Koristi se za opis višedijelne građe koja izlazi kao jedna cjelina, a sastoji se od različitih dijelova/vrsta građe, primjerice edukacijski materijali.

r – trodimenzionalni artefakti ili prirodno nastali objekti

07 Bibliografska razina

m – omeđena publikacija/jedinica građe

d – podjedinica

08 Vrsta kontrole

^ – vrsta nije određena

09 Shema kodiranih znakova

a – UCS/Unicode

10 Broj indikatora

2 – Generira se sistemski.

11 Broj oznake potpolja

2 – Generira se sistemski.

12-16 Početna adresa podataka

Generira se sistemski.

17 Razina kodiranja

4 – osnovna razina

18 Oblik kataložnog opisa

i – uključena ISBD interpunkcija

19 Razina zapisa za višedijelnu građu

^ – nije navedeno ili se ne primjenjuje

a – skup (gornja razina)

b – dio ima izrazit stvarni naslov (donja razina)

c – dio nema izrazit stvarni naslov (donja razina)

20 Duljina dijela duljine polja

4 – Generira se sistemski.

21 Duljina dijela mjesta početnog znaka

5 – Generira se sistemski.

22 Duljina dijela određenog implementacijom

0 – Generira se sistemski.

23 Nije određeno

0 – nije određeno

KONTROLNA POLJA**001** – Kontrolni broj (NP) - generira se sistemski**003** – Identifikator kontrolnog broja (NP) – generira se sistemski**005** – Datum i vrijeme zadnje izmjene (NP) – generira se sistemski**007 – Nepromjenljivo polje materijalnog opisa**

Određuje se prema vrsti zapisa u uvodnom polju/06.

008 Elementi podataka nepromjenljive duljine (NP)

Mjesta znakova od 18 do 34 razlikuju se s obzirom na vrstu građe; ostala su mjesta zajednička svim vrstama zapisa.

Sva mjesta koja imaju određenu vrijednost moraju biti popunjena, a na nekima je dozvoljena uporaba znaka za popunjavanje (). Mjesta koja nemaju određenu vrijednost označena su znakom za prazninu (^).

00-05 Datum unosa u datoteku

Generira se sistemski.

06 Vrsta godine

s – poznata/vjerojatna godina

Unosi se točna godina ili „u“ za nepoznatu godinu. Godina je ista kao i godina u polju 260\$c.

Primjer

```
008/06: s
008/7-10: 2007 / 11-14: ^^^^
260##$c2007.
```

m – višestruke godine

Godina izdavanja prvog i posljednjeg dijela višedijelne jedinice građe.

Ako je godina izdavanja prvog i posljednjeg dijela ista, unosi se kôd „s“. Ako posljednji dio još nije izašao, unosi se kôd „9999“.

Primjer

```
008/06: m
008/7-10:2010 / 11-14:9999
260##$c2010- .
```

q – upitna godina

Unosi se raspon godina na mjesta znaka 7-10 i 11-14.

Primjer

```
008/06: q
008/7-10: 200u / 11-14:2010
260##c[200-]-2010.
```

n – nepoznata godina

7-10 Godina 1

Unosi se točna godina ili „u“ za nepoznatu godinu. Ako je 06 (vrsta godine) „q“, unosi se najranija godina. Godina je ista kao i godina u polju 260\$c.

Primjeri

008/06: s
008/7-10: 2007

008/06: q
008/7-10: 2008 .

11-14 Godina 2

Unosi se točna godina ili „u“ za nepoznatu godinu. Ako je 06 (vrsta godine) „q“, unosi se najkasnija godina. Godina je ista kao i godina u polju 260\$c.

Primjer

008/06: m
008/11-14: 2004
008/06: q
008/11-14: 2010.

15-17 Mjesto izdavanja, proizvodnje, izvođenja

Zemlja izdavanja određuje se prema sjedištu nakladnika. Ako je sjedište nakladnika u više zemalja, unosi se kôd prve zemlje. Kôd se odabire s popisa dostupnog na: <http://www.loc.gov/marc/countries/>. Kôd za Hrvatsku je „ci“.
Kada zemlja izdavanja nije poznata unosi se „xx“.

KNJIGE**18-21 Ilustracije**

a – ilustracije

^ – nema ilustracija

22 Korisnici kojima je građa namijenjena

^ Nisu poznati ili nisu navedeni

a Predškolci

b Osnovnoškolci

c Predadolescenti

d Adolescenti

e Odrasli

f Specijalizirani

g Opći

j Maloljetnici

23 Oblik jedinice građe

Odnosi se na materijalni oblik opisivane jedinice građe. Za tisak se koristi:

^ – niti jedan od navedenih – koristi se za obični tisak

d – krupni tisak

f – brajica

24-27 Narav sadržaja djela

- ^ – narav sadržaja nije navedena
- a – kratki sadržaj / sažeci
- b – bibliografije
- c – katalogi
- d – rječnici
- e – enciklopedije
- f – priručnici
- g – pravni članci
- i – kazala
- j – patentni dokumenti
- l – zakonodavstvo
- n – pregledi literature o određenom predmetu
- o – recenzije
- p – tekstovi za programirano učenje
- r – imenici
- s – statistike
- t – tehnički izvještaji
- u – norme / specifikacije
- v – pravni dokumenti i bilješke o predmetima
- w – pravni izvještaji i sažeci
- 2 – posebni otisci
- 5 – kalendari
- 6 – stripovi / crtani romani

28 Službena publikacija

- ^ Nije službena publikacija
- o Službena publikacija--razina nije ustanovljena

29 Publikacija s konferencije

- 0 – nije publikacija s konferencije
- 1 – publikacija s konferencije

30 Spomenica

- 0 Nije spomenica
- 1 Spomenica

31 Kazalo

- | – ne kodira se

32 Nije određeno; sadrži prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)**33 Književna vrsta**

- 0 – je književno djelo (bez detaljnijeg određivanja)
- 1 – Književno djelo (bez detaljnijeg određivanja)

34 Biografija

| – ne kodira se

VIZUALNA GRAĐA**18-20 Trajanje filmova i videosnimaka**

|| – ne kodira se

21 Nije određeno; sadrži prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)**22 Korisnici kojima je građa namijenjena**

^ Nisu poznati ili nisu navedeni

a Predškolci

b Osnovnoškolci

c Predadolescenti

d Adolescenti

e Odrasli

f Specijalizirani

g Opći

j Maloljetnici

23-27 Nisu određena; sadrže prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)**28 Službena publikacija**

^ Nije službena publikacija

o – Službena publikacija--razina nije ustanovljena

29 Oblik jedinice građe

^ Niti jedan od navedenih

a Mikrofilm

b Mikrofiš

c Mikroopak

d Krupni tisak

f Brajica

o Online

q Izravno elektronički

r Reprodukcija običnim tiskom

s Elektronički

30-32 Nisu određena; sadrže prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)**33 Vrsta**

b – komplet

m – film

o – memo-kartica

r – realije

s – dijapozitiv

v – videosnimka

w – igračka

z – drugo

34 Tehnika

a Animacija

c Animacija i igrani film

l Igrani film

n Ne primjenjuje se

u Nije poznato

z Drugo

ELEKTRONIČKA GRAĐA

18-21 Nisu određena; sadrže prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)

22 Korisnici kojima je građa namijenjena

^ Nisu poznati ili nisu navedeni

Ako je podatak naveden na građi, odabire se jedan od kodova.

23 Oblik jedinice građe

q – izravno elektronički

Koristi se za mjesno dostupnu elektroničku građu (CD, DVD, USB)

24-25 Nisu određena; sadrže prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)

26 – Vrsta elektroničke građe

a – brojčani podaci

b – računalni programi

c – slikovni i grafički podaci

g – igra

i – interaktivna multimedija

m – kombinacija

Koristi se za kombinaciju teksta i multimedije.

z – drugo

27 Nije određeno; sadrži prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|).

28 Službena publikacija

^ – nije službena publikacija

o – službena publikacija – razina nije ustanovljena

29-34 Nisu određena; sadrže prazninu (^) ili znak za popunjavanje (|)

35-37 Jezik

Kôd za hrvatski jezik je „hrv“. Cjelovit popis kodova dostupan je na <http://www.loc.gov/marc/languages/>. Za višejezične publikacije unosi se kod za jezik na kojem je napisan veći dio građe. Kada se ne može odrediti koji je jezik prevladavajući, odabire se kod za prvi jezik ili jezik koji je najbliži korisnicima kataloga.

Za vizualnu građu koja nema zvučnog niti tekstualnog sadržaja koristi se kod „zxx“ (nije jezični sadržaj).

38 Izmijenjen zapis

Upisuje se kôd kojim se označava jesu li podaci u bibliografskom zapisu promijenjeni u odnosu na predložak (npr. različita pisma, simboli, znakovi).

^ – nije izmijenjen

o – potpuno transliteriran (npr. predložak je na ćirilici)

x – znakovi bez ekvivalenta u strojno čitljivom obliku (npr. simboli, posebni znakovi)

39 Izvor katalogizacije

Unosi se kôd vrste kataložnog središta.

^ – nacionalno bibliografsko središte

Koristi se za zapise izrađene u NSK.

d – drugo

Koristi se za zapise izrađene u drugim knjižnicama

BROJEVI I KODOVI**020 Međunarodni standardni knjižni broj (ISBN) (P)**

Upisuje se bez crtica i razmaka. Prefiks ISBN se ne upisuje.

Indikatori: nisu određeni; sadrže prazninu (^)

Potpolja

Ša međunarodni standardni knjižni broj (ISBN) (NP)

Šc Uvjeti nabave (NP)

Nije obvezno – koristi se kada je cijena navedena na građi

Šz poništen/nevažeći ISBN (P)

Primjer

020##Ša 9789531414586 Šc HRK 99,00.

035 Sistemski kontrolni broj (P)

035 ## Ša Sistemski kontrolni broj (NP)

035 ## Š9 Sistemski kontrolni broj iz prethodnog/ih sustava (P)

Polje se generira sistemski.

040 Izvor katalogizacije (NP)

Obavezno polje koje sadrži podatke o središtu koje katalogizira, prenosi u strojno čitljiv oblik ili prepravljiva zapis. Kôd za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu je „HR-ZaNSK“.

Indikatori: nisu određeni; sadrže prazninu (^)

Potpolja

Ša izvorno kataložno središte (NP)

Šb jezik katalogizacije (NP)

Uvijek je hrvatski jezik.

Šc ustanova koja prenosi (bilježi) zapis u strojno čitljiv oblik (NP)

Šd ustanova koja mijenja zapis (P)

Še pravila za opis (P)

Uvijek je „ppiak“.

Primjer

040##ŠaHR-ZaNSKŠbhvrŠcHR-ZaNSKŠepiak.

MARC Code List for Organizations s popisom kodova dostupan je na: <http://www.loc.gov/marc/organizations>.

042 Kôd autentikacije (NP)

Polje označava pripadnost zbirki Croatica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Indikatori: nisu određeni; sadrže prazninu (^)

Potpolje

Ša kôd autentikacije (P)

Primjer

042##Šacroatica.

080 Broj Univerzalne decimalne klasifikacije (P)

U svaki se zapis na mjesto UDK broja unosi opća pomoćna oznaka za oblik (0.067). Ako je za jedinicu građe ranije izrađen CIP zapis, UDK oznaka dodijeljena kod izrade CIP-a ostaje.

Indikatori

1. indikator: vrsta izdanja

1 – skraćeno izdanje

2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolja

Ša broj UDK (NP)

Š2 identifikator izdanja (NP)

Identifikator izdanja koje se koristi u NSK je 2011

Primjer

0801#Ša(0.067)Š2 2011.

POLJA ODREDNICA GLAVNIH KATALOŽNIH JEDINICA**100 Glavna kataložna jedinica – Osobno ime (NP)**

Polje sadrži jedinstvenu odrednicu za autora ili prvog autora kada je publikacija rad dva ili tri autora.

Indikatori

1. indikator: oblik osobnog imena kao pristupni element

0 – ime

Unosi se osobno ime ili ime pa prezime.

1 – prezime

Unosi se prezime pa ime.

3 – obiteljsko ime

2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolja¹⁴

Ša osobno ime (NP)

Šb brojčani podaci (NP)

Šc titule i ostali dodaci imenu (P)

Šd datumi pridruženi imenu (NP)

Š4 kod odnosa (P)

Primjeri

1001#Ša Matošić, Vedran Š4aut

1001#Ša Miletić, Željko, Šc arheolog Š4 aut

14

Popis kodova za vrste odgovornosti u formatu MARC 21 dostupni su na <http://buki.nsk.hr/popis-kodova-vrste-odgovornosti-formatu-marc-21-odabir/>.

110 Glavna katalogna jedinica – Naziv korporativnog tijela (NP)

Polje sadrži jedinstvenu odrednicu (usvojeni oblik naziva korporativnog tijela) korporativnog autora ili prvog korporativnog autora kada je publikacija rad dva ili tri korporativna autora. Obavezno je potpolje \$4- kod odnosa.

Indikatori

1. indikator: oblik naziva korporativnog tijela kao pristupni element
 - 0 – premetnuti naziv
 - 1 – naziv pod jurisdikcijom/sjedištem
 - 2 – naziv u izravnom redoslijedu
2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolja

\$a naziv korporativnog tijela ili naziv jurisdikcije/sjedišta kao pristupni element (NP)

\$b podređena jedinica (P)

\$4 kod odnosa (P)

Primjer

1102#\$aHrvatska akademija znanosti i umjetnosti.\$bGliptoteka (Zagreb)\$4aut
1102#\$Muzej grada Trogira\$4aut\$4isb.

47

111 Glavna katalogna jedinica – Naziv sastanka (NP)

Polje sadrži jedinstvenu odrednicu za naziv sastanka. Obavezno je potpolje \$4- kod odnosa.

Indikatori

1. indikator: oblik naziva sastanka kao pristupni element
 - 0 – premetnuti naziv
 - 1 – naziv pod jurisdikcijom/sjedištem
 - 2 – naziv u izravnom redoslijedu
2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolja

\$a naziv sastanka ili naziv jurisdikcije/sjedišta kao pristupni element (NP)

\$c mjesto sastanka (NP)

\$d datum sastanka (NP)

\$e podređena jedinica (P)

\$n redni broj sastanka (NP)

\$4 kod odnosa (P)

Redoslijed unosa potpolja: \$a, \$e, \$n, \$d, \$c, \$4

Primjer

1112#\$aStručni seminar Aktualna građevno-tehnička regulativa (\$d2010 ; \$c Zagreb)\$4aut
1112#\$aOkrugli stol o pokretnim knjižnicama u Hrvatskoj \$n(12 ; \$d2015 ; \$cBjelovar)\$4aut

POLJA ZA NASLOV I OSTALA SRODNA POLJA**245 Podatak o naslovu (NP)**

U polje se unosi podatak o stvarnom naslovu i podaci o odgovornosti. Izvor podataka o stvarnom naslovu je naslovna stranica. Kada nema naslovne stranice (slikovnice-igračke) izvor podataka o stvarnom naslovu je cijela jedinica građe, prednost se daje mjestu gdje su podaci najpotpuniji. Ne navodi se napomena o izvoru stvarnog naslova.

Indikatori

1. indikator: sporedna kataložna jedinica za naslov

0 – nema sporedne kataložne jedinice

Naslov nije sporedna kataložna jedinica (zapis nema polja 100, 110, 111).

1 – sporedna kataložna jedinica

Naslov je sporedna kataložna jedinica (zapis ima polja 100, 110, 111).

2. indikator: znakovi koji se isključuju iz redanja

0 – nema znakova koji se isključuju iz redanja

1-9 – broj znakova koji se isključuju iz redanja

Odaber 2. indikatora ovisi o broju mjesta koja se isključuju iz redanja uključujući i razmak, npr. The year – 4; L'amour – 2.

Potpolja

\$a naslov (NP)

\$b drugi podaci vezani uz naslov (NP)

\$c podatak o odgovornosti (NP)

\$a Naslov

Podatak o glavnom stvarnom naslovu unosi se u polje 245 \$a, a iza njega se navode: usporedni stvarni naslov (\$b), podnaslov (\$b) i podaci o odgovornosti (\$c). Preuzima se uglavnom doslovce iz propisanih izvora podataka osim u pogledu velikih slova, interpunkcije, navodnika (navodnici se izostavljaju). Za druge se oblike naslova izrađuju pristupnice u polju 246.

Primjeri

24510\$aLoš dan za medvjedića Križu /\$c Stephanie Jeffs ; ilustrirala Jacqui Thomas.

24510\$aŠkola života : \$binspiracijske kartice : knjiga u malom /\$c Bruno Šimleša.

\$b Drugi podaci vezani uz naslov

U potpolju \$b unose se podaci za usporedni stvarni naslov i/ili podnaslov.

Usporedni stvarni naslov

Usporedni stvarni naslov navodi se kada se javlja u istom izvoru podataka kao i glavni stvarni naslov. U polju 246 31 izrađuje se pristupnica za usporedni naslov.

Primjer

24500\$aRazglednice iz Hrvatske =\$bPicture postcards from Croatia.

24631\$aPicture postcards from Croatia.

Podnaslov

Navodi se kada se javlja na istom izvoru podataka kao i glavni stvarni naslov. Kada se nalazi na drugom mjestu može se navesti kao drugi oblik naslova u polju 246.

Primjer

24500\$aPčelica Maja : \$bmoja vježbenica s naljepnicama : učenje kroz igru za djecu iznad 4 godine..

Šc Podatak o odgovornosti

Izvor podataka o odgovornosti (autor teksta, ilustrator, prevodilac) je cijela jedinica građe. Za publikacije s više od tri autora navodi se samo prvi.

Primjer

1001# Gentili, Maria Rita \$4 ill
24510\$Ša Kornjača i njeno mladunče / \$c ilustracije Maria Rita Gentili.

1001# Basford, Johanna \$4aut
24510\$Ša Tajni vrt : \$b potraga za blagom & bojanka / \$c Johanna Basford ; prijevod Divina Marion
7001# Marion, Divina \$4trl

SPOREDNI STVARNI NASLOV(I)**246 Drugi oblik naslova (P)**

Izrađuje se za sporedne stvarne naslove koji se javljaju na jedinici građe, a razlikuju se od glavnog naslova u polju 245. Napomena o sporednom stvarnom naslovu u polju 500 ne navodi se. Naslov se unosi bez člana na početku. Polje nije obavezno.

Indikatori

1. indikator: nadzor napomene / sporedne kataložne jedinice
 - 1: napomena, sporedna kataložna jedinica
Izrađuje se pristupnica s napomenom za sporedni stvarni naslov.
 - 3: nema napomene, sporedna kataložna jedinica
Za sporedni stvarni naslov izrađuje se pristupnica, bez napomene za sporedni stvarni naslov.
2. indikator: vrsta naslova
 - ^ – vrsta nije navedena
Navodi se ispisani oblik za naslove koji počinju znakom, brojkom ili simbolom.

Primjer

24500\$Ša60 godina Slobodne Dalmacije na 60 strana
2463#Šezdeset godina Slobodne Dalmacije na 60 strana

- 1 – usporedni naslov
- 3 – drugi naslov
Navode se ostali sporedni naslovi koji se javljaju na mjestu različitom od glavnog stvarnog naslova, ako se smatraju značajnim za korisnika.

IZDANJE**250 Podatak o izdanju (NP)**

Podatak o izdanju navodi se kada se javlja na publikaciji.

Indikatori: nisu određeni; sadrže prazninu (^)

Potpolja:

Ša podatak o izdanju (NP)

Primjer

250##\$ŠaSpecijalno Globusovo izd.

IZDAVANJE, RASPAČAVANJE**260 Izdavanje, raspačavanje itd. (impresum) (P)**

Unose se podaci koji se odnose na sjedište nakladnika, naziv nakladnika i godinu izdavanja. Podatak o mjestu tiskanja i tiskari ne navodi se.

Indikatori

1. indikator: redoslijed podataka o izdavanju
^ – ne primjenjuje se
2. indikator: nije određen

Potpolja

- Ša mjesto izdavanja, raspačavanja itd. (P)
- Šb naziv nakladnika, raspačavatelja itd. (P)
- Šc datum izdavanja, raspačavanja itd. (P)

Ša Mjesto izdavanja, raspačavanja

U potpolje Ša unosi se sjedište nakladnika. Preuzima se u pravopisnom obliku u kojem je naveden na opisivanoj jedinici građe, uključujući i oblik u padežu. Nije potrebno navoditi usporedni naziv mjesta izdavanja.

Kada podatak o mjestu izdavanja nije naveden na građi, ali se može utvrditi, unosi se u uglatu zagradu. Kada podatak nije moguće sa sigurnošću utvrditi, u uglatoj se zagradi navodi naziv vjerojatnog mjesta s upitnikom na kraju.

Kada je podatak o mjestu izdavanja nepoznat, u uglatoj zagradi navodimo kraticu [S.I.]. Navodi se samo prvo mjesto izdavanja s kraticom [etc.].

Primjeri

```
260##ŠaSlavonski Brod
260##Ša[Velika Gorica ?].
```

Šb Naziv nakladnika, raspačavatelja

U potpolje Šb unosi se naziv nakladnika redoslijedom kojim je naveden na građi.

Naziv nakladnika u pravilu se preuzima doslovce s predložka u potpunom obliku. Nije potrebo unositi usporedni naziv nakladnika.

Primjer

```
260##ŠaZadar :Šb Forum
```

Šc Datum izdavanja, raspačavanja

Ako se godina ne može sa sigurnošću utvrditi, u uglatoj se zagradi navodi približna godina sa znakom upitnika na kraju. Godine navedene u polju 008/07-10 i u polju 260 moraju se podudarati.

Primjer

```
008/07-10 2009
260##Šc2009.

008/07-10 2003
260##Šc[2003].
```

MATERIJALNI OPIS**300 Materijalni opis (P)**

Izvor podataka je predložak, a izrazi koji se upotrebljavaju pišu se hrvatskim jezikom.

Indikatori: nisu određeni, sadrže prazninu (^)

Potpolja

Ša opseg (P)

Šb druge materijalne pojedinosti (NP)

Šc dimenzije (P)

Še podatak o popratnoj građi (NP)

Ša Opseg

Za publikacije u jednom svesku navodi se samo opseg. Kada publikacija ima oblik sveska, ali se sastoji od nenumeriranih, presavijenih, spojenih i/ili izrezanih listova, unosi se samo posebna oznaka građe (podatak o svesku). Posebna oznaka građe navodi se i kada publikacija nema oblik sveska (npr. presavetak, mapa, kutija, viševrsna jedinica građe

– kada je u uvodnom polju/06 vrsta zapisa „o“ – komplet).

Primjer

```
300##$a5 str.
300##$a1 sv.
300##$a1 mapa (12 knjižica)
300##$a1 mapa (21 jedinica)
300##$a1 kutija (60 kartica)
300##$a1 kutija (66 kartica)
300##$a1 viševrsna jedinica građe (1 knjižica, lisice, policijska kapa).
```

Šb Druge materijalne pojedinosti

Navodi se podatak o ilustracijama u potpolju Šb.

Primjer

```
300##$a 10 str. :$bilustr. u bojama
```

Šc Dimenzije

Navodi se visina jedinice građe u centimetrima. Za građu u kutiji (spremnici) mogu se navesti dimenzije kutije.

Primjer

```
300##$a16 str. :$bilustr. u bojama ;$c20 cm.
```

```
300##$a1 kutija ; $c9 × 9 × 3 cm.
```

Še Podatak o popratnoj građi

Kada se naslov popratne građe javlja na predlošku, preuzima se s predloška, a kada građa nema posebnog naslova unosi se odgovarajući izraz koji tu građu karakterizira.

Primjer

```
300##$e 1 optički disk (DVD).
300##$e radni materijali (1 kutija).
```

NAKLADNIČKA CJELINA**490 Podatak o nakladničkoj cjelini (P)**

Unosi se kada omeđena publikacija pripada nakladničkoj cjelini.

Indikatori

1. indikator: upućivanje na nakladničku cjelinu
0 – ne upućuje na nakladničku cjelinu
2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolja

Ša podatak o nakladničkoj cjelini (P)

Šx ISSN (P)

Šv godište/brojčane oznake (P)

Primjer

24510\$Djevojčica sa žigicama
4900#\$Bambino slikovnice.

NAPOMENE**500 Opća napomena (P)**

U općim napomenama mogu se navesti napomene o prijevodu/preradbi, izdanju, izdavanju i raspačavanju, materijalnom opisu.

Indikatori: nisu određeni, sadrže prazninu (^)

Potpolja

Ša opća napomena (NP)

Napomena o prijevodu i/ili preradbi

Navodi se ako je podatak o izvornom stvarnom naslovu naveden na opisivanoj jedinici građe. Kada izvorni stvarni naslov na predlošku nije naveden, napomena o prijevodu ne navodi se.

Primjer

24510\$Kralj lavova
500##\$Prijevod djela: Lion King.

521 Napomena korisnicima kojima je građa namijenjena

Napomena se navodi kada je podatak naveden na jedinici građe.

Primjer

521##\$Namijenjeno djeci starijoj od tri godine.

546 Napomena o jeziku (P)

Navodi se napomena o jeziku i/ili pismu.

Indikatori: nisu određeni; sadrže prazninu (^)

Potpolja

Ša napomena o jeziku (NP)

Šb kôd ili abeceda (P) – unosi se napomena o pismu

Primjer

546##\$Tekst na hrv. i na engl. jeziku.
546##\$bĆir.

POLJA PREDMETNIH ODREDNICA**653 Pojam u kazalu – slobodno oblikovan (P)**

Polje 653 indeksirana je pristupnica koja nije oblikovana prema pravilima za izradu normiranih predmetnih odrednica niti tezaurusa. Polje 653 nije obavezno za opis omeđene građe.

Podaci se unose velikim početnim slovom, na hrvatskom jeziku, prirodnim redosljedom riječi (bez inverzije), s odgovarajućim drugim indikatorom. Kada se unosi više istovrsnih pojmova, unose se u ponovljivo potpolje \$a. Ako je za publikaciju izrađen CIP zapis, ostala unesena polja predmetnih odrednica ne brišu se.

Indikatori

1. indikator: razina pojma u kazalu
^ – nema podataka
2. indikator: vrsta pojma ili naziva

Određuje vrstu slobodno oblikovane predmetne odrednice.

- 0 – opći pojam
- 1 – osobno ime
- 2 – naziv korporativnog tijela
- 3 – naziv sastanka
- 5 – geografsko ime

Potpolja

\$a slobodno oblikovan pojam (P)

Primjer

```
653#0$aSlikovnica
653#1$aGarfield
653#2$aUNICEF
653#3$aSavjetovanje o materijalima, tehnologijama, trenju i trošenju
653#5$aZagreb.
```

POLJA ODREDNICA SPOREDNIH KATALOŽNIH JEDINICA**700 Sporedna kataložna jedinica – osobno ime (P)**

Navodi se odrednica za drugog i trećeg autora, odrednica za prvog autora ako je publikacija djelo više od tri autora, odrednica za suradnika (ilustrator, urednik, prevoditelj).

Indikatori

1. indikator: oblik osobnog imena kao pristupni element
 - 0 – ime
Unosi se osobno ime ili ime pa prezime.
 - 1 – prezime
Unosi se prezime pa ime.
 - 3 – obiteljsko ime
2. indikator: vrsta sporedne kataložne jedinice
^ – nema podataka

Potpolja

\$a osobno ime (NP)
\$b brožčani podaci (NP)
\$c titule i ostali dodaci imenu (P)
\$d datumi pridruženi imenu (NP)
\$4 kôd odnosa (P)¹⁵

Primjer

1001#ŠaBadurina, Damir Š4 aut
 24510ŠaNajdraža Rijeko /Šc tekst i notografija Damir Badurina ; ilustrator Bojan Grlica.
 7001#ŠaGrlica, BojanŠ4ill
 24500Ša Sve za igru i maskiranje u policajca /Šc prevela Divina Marion.
 7001#Ša Marion, Divina Š4trl

710 Sporedna kataložna jedinica – naziv korporativnog tijela (P)

Navodi se odrednica za drugog i trećeg kolektivnog autora.

Indikatori

1. indikator: oblik naziva korporativnog tijela kao pristupni element
 - 0 – premetnuti naziv
 - 1 – naziv pod jurisdikcijom/sjedištem
 - 2 – naziv u izravnom redoslijedu
2. indikator: vrsta sporedne kataložne jedinice
 - ^ – nema podataka

Potpolja

Ša – naziv korporativnog tijela ili jurisdikcije/sjedišta kao pristupni element (NP)

Šb – podređeno tijelo (P)

Š4 kôd odnosa (P)

Primjer

24500ŠaHrvatski crveni križ : Šb 140 godina humanosti, 65 godina dobrovoljnog davanja krvi, 25 godina samostalnog nacionalnog društva.
 7102# ŠaHrvatski Crveni križ Š4dte Š4isb

711 Sporedna kataložna jedinica – naziv sastanka (P)

Navodi se za drugi i treći naziv sastanka.

Indikatori

1. indikator: oblik naziva sastanka kao pristupni element
 - 0 – premetnuti naziv
 - 1 – naziv pod jurisdikcijom/sjedištem
 - 2 – naziv u izravnom redoslijedu
2. indikator: nije određen; sadrži prazninu (^)

Potpolja

Ša naziv sastanka ili naziv jurisdikcije/sjedišta kao pristupni element (NP)

Šc mjesto sastanka (NP)

Šd datum sastanka (NP)

Še podređeno tijelo (P)

Šn broj dijela/sastanka (NP)

Š4 kôd odnosa (P)

Redoslijed unosa potpolja: Ša, Še, Šn, Šd, Šc, Š4.

Primjer

7112#Ša Festival hrvatskih bibliobusa Šn (6 ; Šd2015 ; Šc Bjelovar) Š4aut

POLJA ZA POVEZIVANJE ZAPISA**760 Nakladnička cjelina (P)**

Koristi se za povezivanje zapisa koji su dio nakladničke cjeline (polje 490).

Indikatori

1. indikator: nadzor napomene
 - 1 – ne prikazuje se
 - Polje se ne prikazuje kao napomena.
2. indikator: nadzor konstante prikaza
 - 8 – konstanta prikaza se ne generira

Potpolje

- Št naslov (NP)
- Šx ISSN (NP)
- Šg povezani dijelovi (P)

Unosi se godište/brojčane oznake za numerirane nakladničke cjeline.

- Šw Kontrolni broj zapisa (P)

Primjer

24500\$a More
 4900#\$a Moje kupanje
 76018\$t Moje kupanje \$w(HR-ZaNSK)000857151
 LKR##\$aUP\$b 001021108 \$l NSK01\$m More \$n Moje kupanje \$r7600^

774 Sastavni dio (P)

Koristi se za povezivanje zapisa donje razine s gornjom razinom opisa.

Indikatori

1. indikator: nadzor napomene
 - 1 – napomena se prikazuje
 - Polje se prikazuje kao napomena.
2. indikator: nadzor konstante prikaza
 - # – sastavni dio

Potpolja

- Št naslov (NP)
- Šg povezani dijelovi (P)
- Šw Kontrolni broj zapisa (P)

Primjer: donja razina opisa

Uvodno polje/19: b
 24500\$aKontrolirajte šećer i hormone, riješite želučane tegobe.
 7741#\$tPrirodno do zdravlja\$g3 \$w(HR-ZaNSK)000791988
 LKR##\$aUP\$b791988\$INSK01\$mKontrolirajte šećer i hormone, riješite želučane tegobe\$nPrirodno do zdravlja\$r7740^

ELEKTRONIČKA LOKACIJA I PRISTUP**856 Elektronička lokacija i pristup (P)**

U polje 856 upisuje se elektronička lokacija (URL) za pristup građi ili dijelu građe koja se opisuje.

Indikatori

1. indikator: način pristupa građi

4 - HTTP

2. indikator: odnos između sadržaja na internetu smještenog na navedenom URL-u i građe opisane u zapisu.

^ – nema podataka

Potpolja

\$3 specifikacija (NP)

Dodatno se objašnjava veza između građe opisane bibliografskim zapisom i sadržaja na internetu.

\$u jedinstveni identifikator građe (P)

Primjeri

8564#\$3Fotografije dostupne i na internetu \$u <http://www.pp-medvednica.hr>.

8564#\$3Dio sadržaja dostupan i na web-stranici Centra

\$u <http://www.zenstud.hr/index.php>

POLJA ZA LOKALNU UPOTREBU**998 Kreator zapisa i datum (NP)**

U polju 998 navodi se oznaka katalogizatora (inicijali), godina i mjesec izrade ili izmjene zapisa.

Primjer

998 ##\$x kpoo1902

LKR – ALEPHOVO POLJE ZA POVEZIVANJE (P)

Polje LKR svojstveno je programu Alephu i nije dio bibliografskog formata MARC 21. Služi za međusobno povezivanje zapisa. Za omeđene publikacije koristi se kada zapis sadrži polja za povezivanje: 760, 774, 773 .

Unosi se samo u jedan zapis, veza u suprotnom smjeru izrađuje se sistemski.

Obavezno se unose potpolja \$a, \$b, \$l, \$r, a potpolja \$n i \$m nakon spremanja zapisa generiraju se sistemski.

Potpolja:

\$a vrsta veze (UP ili ANA)

Vrsta veze UP unosi se u zapise koji sadrže polja 760 i 774. Veza ANA unosi se u zapise koji sadrže polje 773 (u uvodnom polju/07 (bibliografska razina) je „d“ – podjedinica; koristi se za samostalan opis pojedinačne jedinice građe koja je dio zbirnog opisa kao šire jedinice).

\$b sistemski broj povezanog zapisa

\$l baza podataka povezanog zapisa

\$n napomena koja se odnosi na DN vezu

\$m napomena koja se odnosi na UP vezu

\$r analitička veza – MARC oznaka polja

3. POTPUNI PRIMJERI OPISA

3.1. Zbirni opis

Zbirni opis – Viševrsna građa

LDR L 00000cpc^a22^^^^^i^4500
 001 L 000781762
 003 L HR-ZaNSK
 005 L 20190408113215.0
 007 L zm
 008 L 111007i20119999ci^^^^^|^^^^^^^^^^hrv^^
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)000781762
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$eppiak
 042 L \$\$acroatica
 080 L \$\$a(0.067)\$\$2 2011
 24500 L \$\$a[Sveučilišni računski centar] :\$\$b[plakati, pozivnice, programi].
 24633 L \$\$aSrce
 260 L \$\$aZagreb :\$\$bSveučilišni računski centar,\$\$c2011- .
 300 L \$\$a1 mapa (8 jedinica) ;\$\$c26 cm.
 5208 L \$\$aSadrži programe tečajeva, plakat, pozivnicu i DVD povodom 40. obljetnice Srca, brošura o poslovanju SRCA.
 653 2 L \$\$aSveučilišni računski centar\$\$aSRCE
 653 0 L \$\$aProgrami\$\$aPlakati\$\$aPozivnice
 7102 L \$\$aSveučilišni računski centar (Zagreb)\$\$4isb
 981 L \$\$pCRO
 998 L \$\$xDSPK1110\$\$xtbui1901
 8564 L \$\$3Dio sadržaja dostupan i na web-stranici\$\$uhttp://www.srce.unizg.hr/

Zbirni opis – Vizualna građa: projicirana

LDR L 00000cgc^a22^^^^^i^4500
 001 L 000781007
 003 L HR-ZaNSK
 005 L 20190408105602.0
 007 L gs^cu^^zu
 008 L 110930s1988^^^^ci^|||^^^^^^^^^^snzxx^^
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)000781007
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$eppiak
 042 L \$\$acroatica
 080 L \$\$a(0.067)\$\$22011
 24500 L \$\$a[Dubrovnik, Opatija, Trogir] :\$\$b[dijapozitivi].
 260 L \$\$c1988.
 300 L \$\$a1 mapa (3 jedinice).
 5208 L \$\$aSadrži dijapozitive Dubrovnika, Opatije i Trogira.
 653 5 L \$\$aDubrovnik\$\$aOpatija\$\$aTrogir
 653 0 L \$\$aDijapozitivi

Zbirni opis – Vizualna građa: dvodimenzionalna grafika koja se ne projicira

LDR L 00000ckc^a2200145^i^4500
 001 L 000711567
 003 L HR-ZaNSK
 005 L 20190408111226.0
 007 L kp^c| |
 008 L 090904i20022006ci^nnn^^^^^^^^^^^^^i|zxx^^
 035 L \$\$9(HR-ZaNSK)714122
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)000711567
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$eppiak
 042 L \$\$acroatica
 080 L \$\$a(0.067)\$\$22011
 24500 L \$\$a[Hrvatski gradovi i otoci] :\$\$b[razglednice].
 260 L \$\$c2002-2006 .
 300 L \$\$a1 mapa (166 jedinica).
 5208 L \$\$aSadrži razglednice hrvatskih gradova, otoka i nacionalnih parkova.
 653 0 L \$\$aHrvatski gradovi i otoci
 653 0 L \$\$aRazglednice
 653 5 L \$\$aBjelovar\$\$aBrač\$\$aSlavonski Brod\$\$aTrogir\$\$aVukovar\$\$aSamobor\$\$aČazma\$\$aDaruvar\$\$aDubrovni
 k\$\$aLabin\$\$aMljet\$\$aNovi Vinodolski\$\$aPlitvička jezera

Zbirni opis – tekstualna građa*Primjer*

LDR L 00000cac^a22^^^^^i^4500
 001 L 000783469
 003 L HR-ZaNSK
 005 L 20190408112521.0
 007 L ta
 008 L 111024i19959999ci^|^^^^^^^^^000^0|hrv^^
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)000783469
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$eppiak
 042 L \$\$acroatica
 0801 L \$\$a(0.067)\$\$22011
 24500 L \$\$a[Muzeji Hrvatskog zagorja].
 260 L \$\$aGornja Stubica :\$\$bMuzeji Hrvatskog zagorja,\$\$c1995- .
 300 L \$\$a1 mapa.
 5208 L \$\$aSadrži kataloge izložbi i pozivnice.
 653 2 L \$\$aMuzeji Hrvatskog zagorja
 653 2 L \$\$aGalerija Antuna Augustinčića
 653 2 L \$\$aMuzej “Staro selo”
 653 2 L \$\$aDvor Veliki Tabor
 653 2 L \$\$aMuzej seljačkih buna
 653 2 L \$\$aMuzej krapinskih neandertalaca
 653 0 L \$\$aKatalog izložbe
 653 2 L \$\$aPozivnice
 7102 L \$\$aMuzeji Hrvatskog zagorja (Gornja Stubica)\$\$4isb
 981 L \$\$pCRO
 998 L \$\$xdspk1110\$\$xlloi1807\$\$xtbui1902
 8564 L \$\$3Dio sadržaja dostupan i na internetu\$\$uhttp://www.mhz.hr/

3.2 Serijske publikacije

Primjer

LDR L 00000cas^a22^i^4500
 001 L 000776125
 003 L HR-ZaNSK
 005 L 20190225135636.0
 007 L ta
 008 L 110804c20109999ci^ar^p|^|^0^b0hrv^^
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)000776125
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$epiak
 042 L \$\$acroatica
 0801 L \$\$a(0.067)\$\$22011
 0801 L \$\$a(05)\$\$22011
 24500 L \$\$aAdvent u Zagrebu =\$\$bAdvent in Zagreb.
 3620 L \$\$a2010- .
 260 L \$\$a[Zagreb] :\$\$b[Turistička zajednica grada Zagreba],\$\$c2010- .
 300 L \$\$asv. :\$\$bilustr. u bojama ;\$\$c21 cm.
 310 L \$\$aGodišnje
 546 L \$\$aTekst na hrv. i na engl. jeziku.
 653 0 L \$\$aProgrami
 7102 L \$\$aTuristička zajednica grada Zagreba\$\$4isb

Primjer

LDR L 00000cas^a22002417ir4500
 001 L 000658395
 003 L HR-ZaNSK
 005 L 20190225140823.0
 007 L ta
 008 L 080307c20079999ci^br^p|^|^0^b0hrv^^
 0221 L \$\$a1846-7849\$\$l1846-7849\$\$230
 035 L \$\$9(HR-ZaNSK)660517
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)000658395
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$epiak
 042 L \$\$acroatica
 0801 L \$\$a(0.067)\$\$22011
 0801 L \$\$a(05)\$\$22011
 2101 L \$\$aHR semafor
 222 0 L \$\$aHR semafor
 24500 L \$\$aHR semafor.
 3620 L \$\$a2007, br.6- .
 260 L \$\$aZagreb :\$\$bDSH mreža,\$\$c2007- .
 300 L \$\$asv. :\$\$bilustr. u bojama ;\$\$c21 cm.
 310 L \$\$aDvomjesečno
 653 0 L \$\$aProdajni katalozi
 78000 L \$\$tZagrebački semafor\$\$x1847-0165\$\$w(HR-ZaNSK)000663156

3.3 Omeđena građa

Omeđena građa – tekstualna

LDR L 00000nam^a22002177i^4500

001 L 001005142

003 L HR-ZaNSK

005 L 20180829125857.0

007 L ta

008 L 180821s2018^^^^ci^a^^^a^^^^|0||^||hrv^^

020 L \$\$a9789533136219 :\$\$c69,00 HRK

035 L \$\$a(HR-ZaNSK)001005142

040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$eppiak

0411 L \$\$ahrv\$\$heng

042 L \$\$acroatica

0801 L \$\$a(0.067)\$\$22011

24500 L \$\$alstraži more :\$\$botvori prozorčice i istraži more uzduž i poprijeko! : više od 30 prozorčica!
/\$\$c[prevoditeljica Dina Morić Bošnjak ; urednica Jelena Bevandić].

250 L \$\$aHrv. izd.

260 L \$\$a[Zagreb] :\$\$bProfil knjiga,\$\$c2018.

300 L \$\$a[16] str. :\$\$bilustr. u bojama ;\$\$c23 cm.

4900 L \$\$aMali radoznalci

521 L \$\$aZa djecu predškolskog uzrasta.

653 0 L \$\$aSlikovnice

7001 L \$\$aMorić Bošnjak, Dina\$\$4trl

7001 L \$\$aBevandić, Jelena\$\$4edt

76018 L \$\$tMali radoznalci\$\$w(HR-ZaNSK)001004194

LKR L \$\$aUP\$\$b001004194\$\$INSK01\$\$mlstraži more : otvori prozorčice i istraži more uzduž i poprijeko! : više od
30 prozorčica!\$\$nMali radoznalci\$\$r7600

LDR L 00000cam^a22002174i^4500

001 L 001002390

003 L HR-ZaNSK

005 L 20190415124311.0

007 L ta

008 L 180711s2018^^^^ci^a^^^a^^^^|0||^||hrv^^

035 L \$\$a(HR-ZaNSK)001002390

040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$eppiak

042 L \$\$acroatica

0801 L \$\$a(0.067)\$\$22011

1102 L \$\$aMeđunarodno udruženje policije\$\$4aut\$\$4isb

24510 L \$\$algre na sreću, kocka, ovisnost i mladi :\$\$bsavjeti za djecu, mladež, roditelje... : besplatna brošura : 423 -
Split /\$\$cMeđunarodno udruženje policije (IPA), Hrvatska sekcija ; urednik Damir Berta.

260 L \$\$aRijeka :\$\$bInternational Police Association (IPA), Hrvatska sekcija ;\$\$aZagreb :\$\$bIV
Nakladništvo,\$\$c2018.

300 L \$\$a56 str. :\$\$bilustr. (pretežno u bojama) ;\$\$c21 cm.

653 0 L \$\$aBrošure

7001 L \$\$aBerta, Damir\$\$4edt

998 L \$\$xlloo1807\$\$xkpoi1811\$\$xtbui1904

Omeđena građa – komplet

LDR L 00000nom^a22002174i^4500
 001 L 001002149
 003 L HR-ZaNSK
 005 L 20190218160116.0
 007 L ou
 008 L 180709s2018^^^^ci^nnn^^^^^^^^^^^^^b|hrv^^
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)001002149
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$eppiak
 042 L \$\$acroatica
 0801 L \$\$a(0.067)\$\$22011
 1001 L \$\$aObradović, Marina\$\$4aut
 24510 L \$\$aPriče jedne kuhače :\$\$btradicionalno : 30 kartica s receptima /\$\$c[autor Marina Obradović].
 260 L \$\$a[S. l.] :\$\$b[s. n.],\$\$c[2018?].
 300 L \$\$a1 kutija (31 kartica) :\$\$bilustr. u bojama ;\$\$c13 x 10 cm.
 653 0 L \$\$aKuharice

Omeđena građa – dio zbirno opisane jedinice

LDR L 00000cmd^a22^^^^4i^4500
 001 L 000849056
 003 L HR-ZaNSK
 005 L 20190408115622.0
 007 L co^cga|||||||
 008 L 130716s2011^^^^ci^^^^|q^^m^^^^^^^^^hrv^^
 020 L \$\$a9789537138233
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)000849056
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$eppiak
 042 L \$\$acroatica
 080 L \$\$a(0.067)\$\$22011
 24500 L \$\$a40 godina Srca\$\$h[Elektronička građa] :\$\$bDVD /\$\$clikovno oblikovanje DVD-a David Mecner.
 2463 L \$\$aČetrdeset godina Srca
 260 L \$\$aZagreb :\$\$bSveučilišni računski centar,\$\$c2011.
 300 L \$\$a1 optički disk (DVD) :\$\$bsa zvukom, u bojama ;\$\$c12 cm.
 538 L \$\$aZahtjevi sustava: Shockwave Flash
 500 L \$\$aStv. nasl. iz datoteke Impresum
 7001 L \$\$aMecner, David\$\$4dsr
 7730 L \$\$t[Sveučilišni računski centar]\$\$w(HR-ZaNSK)000781762
 LKR L \$\$aANA\$\$b000781762\$\$INSK01\$\$m40 godina Srca [Elektronička građa]\$\$n[Sveučilišni računski centar] :
 [plakati, pozivnice, programi]\$\$r7730

Posebni otisak

LDR L 00000cam^a22002174i^4500
 001 L 001004392
 003 L HR-ZaNSK

005 L 20190408134106.0
 007 L ta
 008 L 180803s2018^^^^cj^a^^^^^2^^^^000^0^eng^^
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)001004392
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$eppiak
 041 L \$\$aeng\$\$bhrv
 042 L \$\$acroatica
 0801 L \$\$a(0.067)\$\$22011
 1001 L \$\$aOmićević, Nerma\$\$4aut
 24514 L \$\$aThe urbanscape duality during a disaster and post-disaster =\$\$bDualnost urbanog pejsaža tijekom i
 poslije katastrofe /\$cNerma Omićević, Bojana Bojanić Obad Šćitaroci.
 24631 L \$\$aDualnost urbanog pejsaža tijekom i poslije katastrofe
 260 L \$\$aZagreb :\$\$bSveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet,\$\$c2018.
 300 L \$\$aStr. 106-115 :\$\$bilustr. ;\$\$c26 cm.
 500 L \$\$aP. o.: Prostor ; 26(2018), 1(55).
 504 L \$\$aBibliografija: str. 114; bibliografske bilješke uz tekst.
 504 L \$\$aSazetak
 7001 L \$\$aBojanić-Obad-Šćitaroci, Bojana\$\$4aut

Omeđena građa – vizualna

Primjer 1: dvodimenzionalna grafika koja se ne projicira

LDR L 00000ckm^a22001574i^4500
 001 L 000724856
 003 L HR-ZaNSK
 005 L 20190408135359.0
 007 L kp^c| |
 008 L 100121s2006^^^^cj^nnn^^^^^^^^^^^^zzzxx|^
 020 L \$\$a9539739136
 035 L \$\$9(HR-ZaNSK)727453
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)000724856
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$eppiak
 042 L \$\$acroatica
 080 L \$\$a(0.067)\$\$22011
 24500 L \$\$aSton sa starih razglednica.
 260 L \$\$aSton :\$\$bMatica hrvatska, Ogranak Ston,\$\$c2006.
 300 L \$\$a1 mapa (21 jedinica) : ;\$\$c32 cm.
 653 5 L \$\$aSton
 653 0 L \$\$aRazglednice
 981 L \$\$pCRO
 998 L \$\$xCST1001\$\$xDSPR1204

Primjer 2: projicirana građa

FMT L VM
 LDR L 00000cgm^a22002054i^4500
 001 L 000803397
 003 L HR-ZaNSK

005 L 20190408135808.0
 007 L vd^cvagz|
 008 L 120403s2006^^^^ci^||^q^vnhrv^^
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)000803397
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$bhrv\$cHR-ZaNSK\$eppiak
 042 L \$\$acroatica
 080 L \$\$a(0.067)\$22011
 24500 L \$\$aVoljeni doktor Martini :\$b[animirani film].
 260 L \$\$aZagreb :\$bJunior film,\$c2006.
 300 L \$\$a2 optička diska (DVD) :\$bsa zvukom, u bojama ;\$c12 cm.
 500 L \$\$aStv. nasl. sa spremnice.
 538 L \$\$aZahtjevi sustava: PC ; čitač DVD-a
 653 0 L \$\$aAnimirani filmovi

Omeđena građa – elektronička

Primjer: računalna igra

Obvezne su napomene o izvoru stvarnog naslova (polje 500) i o zahtjevima sustava (polje 538).

LDR L 00000cmm^a22^^^^4i^4500
 001 L 000799458
 003 L HR-ZaNSK
 005 L 20190408140339.0
 007 L co^cga|||||||
 008 L 120229s2000^^^^ci^^^^aq^g^h^hrv^^
 035 L \$\$a(HR-ZaNSK)000799458
 040 L \$\$aHR-ZaNSK\$bhrv\$cHR-ZaNSK\$eppiak
 042 L \$\$acroatica
 080 L \$\$a(0.067)\$22011
 24500 L \$\$aGarfield\$h[Elektronička građa] :\$bučimo od početka : edukativni software za djecu : 3 do 4 god.
 260 L \$\$aZagreb :\$bContinental film,\$c2000.
 300 L \$\$a1 optički disk (CD-ROM) :\$bsa zvukom, u bojama ;\$c12 cm.
 538 L \$\$aZahtjevi sustava: Računalo Intel Pentium 166 MHz ; 16 MB RAM, 50 MB prostora na čvrstom disku ; MS Windows 95 ; DirectX v.6.1. ; grafička kartica (2 MB video RAM), zvučna kartica (DirectX kompatibilna), čitač CD-ROM-a (brzina 16-24)
 500 L \$\$aStv. nasl. sa spremnice.
 653 0 L \$\$aRačunalna igra
 653 0 L \$\$aEdukativni softver
 653 1 L \$\$aGarfield
 981 L \$\$pCRO
 998 L \$\$xdspk1202

